

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նշ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

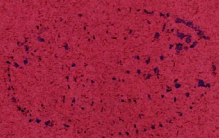
You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

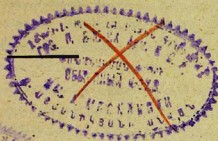
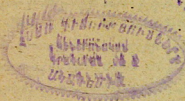
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

ՓԿ
3.9.31.4.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ
ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ
ԿԱՐԵՎՈՐԱԳՈՒՅՆ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

23781

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀՍԽՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

Դրանիցվար 592 բ.

Պատվ. 1599

Տիրած 1000

Պետերաւի լերկրորդ տպարան Յերկանում.

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ՀԱՄԱՄՈՒԹԵՆԱԿԱՆ 11-րդ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԻՄՈՒՆԲՆԵՐԸ

1. Գյուղավարկի սխտեմի կազմակերպումը պետական կոոպերատիվ հիմունքներով արդարացրել է իրեն, նշելով այդ սխտեմի կազմակերպչական և ֆինանսական աճումը, համագումարն ընդգծեց հետեւյալ հիմնական խնդիրները. գյուղացիական տնտեսութեան արտադրական ուժերի զարգացումը, և, առաջին հերթին, գյուղացիութեան չքավոր և միջակ խավերի տնտեսութեան բարձրացումը՝ նրա կոլեկտիվացման և կոոպերացման հիմունքներով. գյուղացիական միջոցների լայն ոգտագործումը գյուղատնտեսութեան ֆինանսական կարիքների համար, հիմք ունենալով գյուղացիութեան ակտիվ ինքնագործունեությունը՝ դրասական շրջանառութեան կազմակերպումը և զարգացումը քաղաքի և գյուղի միջև:

Գյուղավարկային ընկերությունը պետք է դառնա գյուղի չքավոր և միջակ խավերի կոոպերացման իրական կենտրոնը:

Անհրաժեշտ է աստիճանաբար ընդարձակել յերկարատե փոխառվությունների շրջանակը գյուղում, և բանկային ֆինանսավորման ճիշտ մեթոդներով ավելի լայն չափերով ընդգրկել գյուղատնտեսութեան արտադրական պրոցեսները, միաժամանակ աստիճանաբար կենտրոնացնելով գյուղավարկի սխտեմում այն բոլոր պետական միջոցները, վերոնք գործադրվում են գյուղատնտեսութեան վարկավորման համար:

2. Յերկրի ինդուստրիացման և գյուղատնտեսութեան վերակառուցման շրջանում գյուղավարկի սխտեմի վարկային քաղաքականութեան նպատակը պետք է լինի արդյունաբերութիւնը հում նյութով ապահովելը և արտահանութեան կայուն բեզերով ստեղծելը: Այդ ասպարիզում անհրաժեշտ է առաջին հերթին ուշադրութեան առնել այն գործառնութիւններն ու ձեռնարկումները և այն շրջանները, վորոնց նշանակութիւնը ժողովրդական տնտեսութեան մեջ ավելի ալթմեական է:

Մասնավորապէս, գյուղավարկի սխտեմի միջոցով պետք է կազմակերպվի գյուղատնտեսական արտադրանքի վաճառահանման ֆինանսավորումը:

Գործառնական աշխատանքը պետք է կազմակերպվի այնպէս, վոր նա համապատասխանի Հողժողկոմատների և կարգավորող մարմինների գործառնական ծրագրներին, ապահովի շրջանառու ֆոնդերը և ոպերատիվ ճկունութիւնը, ինչպէս նաև՝ ծրագրները կազմելու և կիրառելու տեխնիկայի ու յեղանակների պարզութիւնը:

Գյուղավարկի սխտեմում պետք է նմանապէս կենտրոնանան գյուղատնտեսութեան կարիքների համար հատկացվող բյուջեական հատկացումները և պետքանկի միջոցները:

3. Աշխատանքի բանկային մեթոդները կիրառելիս պետք է նկատի առնել գյուղատնտեսութեան վարկավորման առանձնահատկութիւնները:

Ժամկետավոր մուրհակը (սոլո-պարտագիրը) հիմնական վարկային փաստաթուղթ է հանդիսանում գյուղատնտեսութեան համար վարկեր տրամադրելիս:

Գյուղավարկի սխտեմի հաստատութիւնների խիստ բանկային բնուլթը՝ այդ սխտեմի վերին ողակներից մինչև նրա ստորին ողակները՝ այդ հաստատութիւնները դարձնում է գործառնական բազմաթիվ թելերով կապված մի սխտեմ, և այդպիսով միաձուլութիւն և ֆինանսական կորով է հաղորդում նրան:

Կենսագլուղրանկը պետք է դառնա կենտրոն վոչ միայն դեղչ-փոխառվական գործառնություններ, այլև սխտեմի առանձին հաստատությունների ազատ միջոցների կարգավորման համար՝ այդ միջոցները ծալրամասերից կենտրոն ներգրավելու միջոցով:

4. Գլուղվարկի սխտեմի հիմնարկությունների վարկային ծրագիրը պետք է հանդիսանա հիմնարկության վարկային աշխատանքի լիակատար սլանային նպատակային ուղեգիծը, այլ վոչ թե սահմանավորի տվյալ հիմնարկության առանձին վարկային գործառնությունները:

Պլանային և կառավարական մարմիններին ի հավանություն և ի հաստատություն ներկայացնելու համար անհրաժեշտ և բավական է ներկայացնել միայն տարեկան վարկային ծրագիրը:

Գլուղվարկի սխտեմի վարկային քաղաքականությունը պետք է նպատակ ունենա առավելագույն չափերով ավելացնելու արդունաբերության և արտահանության համար անհրաժեշտ հում նյութերը:

Վարկի չափը վորոշելիս տնտեսական գործակիցների (չափանիշների) դերը պետք է փոփոխության չնթարկվի:

Վարկեր բանալիս՝ վերադաս ողակների կողմից նշվող նպատակային փոխառվությունների թիվը պետք է հասցնել նվազագույնի:

5. Գլուղվարկի ցանցի մեջ ներգրավել լերկրի դրամական շուկայից առավելագույն միջոցներ, վորոնք գործադրվում են գլուղատնտեսության կարիքների համար:

Հիմնական դրամագլուխների չափը վորոշելը, այդ դրամագլուխները կազմելու կարգը և ավելացնելու լեղանակը:

Ստեղծել պայմաններ, վորոնք ապահովում են գլուղբանկի համար ֆինանսական կայուն դրություն:

Կենտրոնացնել գլուղվարկի սխտեմում գլուղատնտեսության կարիքները հոգացող հիմնարկների և կազմակերպությունների միջոցները:

Ներգրավել Պետրանկի, Պետաշխնայգանձարկդի, Պետապի և Հ.Ժ.Կ.-ի մարմինների տեղական բյուջեները և բոլոր հաճախորդների միջոցները:

Համաձայնություն կնքել համապատասխան մարմինների հետ՝ նրանց դրամական հաշվհարդարը գյուղի հետ գյուղվարկի սիստեմի միջոցով կատարելու համար:

6. Պետք է ներգրավել միայն կազմակերպչուրեն և ֆինանսապես կայուն Միությունները, համաձայն այն գյուղվարկային ընկերությունների ընդհանուր ժողովների վորոշման, վորոնք մտնում են Միության մեջ, կամ նոր Միություն են կազմում:

Միություններին վարկային գործունեություն մասնակից դարձնելիս պետք է առանձին մոտեցում ունենալ դեպի յուրաքանչյուր Միություն, առանց վնասելու գյուղբանկի նորմալ աշխատանքներին:

7. Ստորին ցանցի սոցիալ-տնտեսական կազմի հաշվառման հիմք պետք է ծառայի փոխառուներին պատկանող արտադրության միջոցների արժեքը, կամ տնտեսության հասույթաբերությունը:

Պետք է կանք առնել այդ յերկու հատկանիշներից մեկի կամ մյուսի վրա, այդ հարցը բավականաչափ ուսումնասիրելուց հետո միայն: Սոցիալ-տնտեսական կազմի հաշվառման նյութերը հաշվետու նշանակությունից բացի պետք է ունենան նաև գործառնական նշանակություն, այն է՝ չափանիշ հանդիսանան տնդամիների վարկունակությունը վորոշելու համար:

Հետազոտության և նյութերի հավաքման ծրագիրն ամբողջ ԽՍՀՄ-ում պետք է լինի միատեսակ և սահմանված լինի Կենտրոնականի կողմից՝ համաձայնեցնելով այն Կենտրոնի ղեկավարի, Հողթողկոմատի և Գյուղկոոպխորերգի հետ:

ՉԲԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Զբաւորութեան վարկավորման գործի դրութիւնը գլուղատնտեսական վարկային կոոպերացիայում առաջադրում ե գլուղատնտեսական վարկի սխտեմին հետեւյալ խնդիրը. նախ՝ ամենամեծ չափերով կոոպերացման յենթարկել չբաւորութեանը վարկային կոոպերացիայի ցանցում յեւ ապա ուժեղացնել յեւ կանոնավոր հիմքերի վրա դնել այդ չբաւորութեան վարկավորման գործը:

2. Վորովհետեւ չբաւորական խավերը բավականաչափ ապահովված չեն արտադրութեան միջոցներով, չեւ մշակուկողմից՝ գլուղատնտեսական վարկի սխտեմի միջոցները սահմանափակ են, ուստի անհրաժեշտ ե, վոր չբաւորութեան վարկավորման ժամանակ, վարկը, գլխավորապես ոգտագործվի համայնացրած տնտեսութեան վարկավորման գծով: Գլուղվարկի սխտեմի նյութական սուղ պայմաններում, այդ ճանապարհով հնարավոր կլինի թե ընդգրկել չբաւորական խավերի ավելի լայն շրջան և ավելի մեծ չափերով վարկավորել նրանց, և թե հիմքեր ստեղծել գլուղում՝ սոցիալիստական սկզբունքների կիրառման համար:

Նախ քան չբաւորութեան վարկավորումն սկսելը, անհրաժեշտ ե կազմակերպել չբաւորներին պարզ ու հիմնական միութիւններում և կիրառել վորոշ տնտեսական ձեռնարկումներ, իսկ առաջին հերթին՝ կազմակերպել հողային տերրիտորիա՝ ներգլուղական հողաշինարարութեան կարգով:

Սակայն, չքավորության վարկավորման աշխատանքների կենտրոն դարձնելով չքավորական միությունների վարկավորումը, միաժամանակ պետք է վարկավորել նաև անհատական տնտեսությունները, բայց այն պայմանով, վոր այդ առանձին տնտեսություններն ել աստիճանաբար կազմակերպվեն միություններում:

Չքավորական միությունների և անհատական տնտեսությունների վարկավորումը պետք է կատարվի կոմպլեքսային վարկավորման կարգով, վորով ապահովվում է վարկավորվող տնտեսության նորմալ զարգացումը:

Համագումարն անհրաժեշտ է համարում համապատասխան կազմակերպությունների, մանավանդ, հողժողկոմատի և գյուղատնտեսական կոոպերացիայի ուշադրությունը հրավիրել այն հարցի վրա, վոր ըստ հնարավորության, շատ ուժեր նվիրվեն թե ամենապարզ և թե բարդ չքավորական միությունների կազմակերպման և ղեկավարության գործին:

3. Վորպես չքավորության կոոպերացմանը նպաստող պայմաններ կարող են ծառայել հետևյալ գործնական ձեռնարկումները գյուղատնտ. վարկային ընկերության աշխատանքներում.

ա) Ընկերության փայավճարը մուծելիս՝ չքավորներին հնարավորություն տալ չերեք տարվա ընթացքում մաս-մաս կատարելու այդ մուծանքը, կամ գյուղվարկային ընկերություններին առնթեր կազմել հատուկ ֆոնդեր չքավորների համար, վորտեղից այդ չքավորները կարող են արտոնյալ պայմաններով վարկեր ստանալ իրենց փայավճարները մուծելու համար:

բ) Կոոպերացված չքավորությանը հերթից դուրս մասնակից դարձնել կոոպերացիայի զանազան արտադրական ձեռնարկությունների սպասարկման գործին:

գ) Վարկավորել գլխավորապես կոոպերացված չքավորությանը, ինչպես նաև այդ չքավորության տնտեսու-

թյան կարիքների համար տրամադրել բեղմնավորման, սերմագաիչ և վարձու կայաններ, սերմացու, ինչպես նաև պարզ գյուղատնտեսական մեքենաներ և գործիքներ: Այդ գործնական առորյա աշխատանքի վրա, վոր անդամների համար նյութական շահագրգռություն ե ստեղծում, պետք ե առանձին ուշադրություն դարձնել:

4. Նկատի առնելով այն, վոր չքավորությունը մասմաս ե մուծելու իր փայավճարն ընկերության զանձարկղը, անհրաժեշտ համարել, վոր ընկերությունը չքավորական միությունների համար իրենից հասանելիք մուծանքները վճարի կոոպերատիվներին միությունը միայն այն ժամանակ, յերբ չքավորները լիովին վճարած կլինեն իրենց փայավճարները:

5. Չքավորության վարկավորումը պետք ե կատարվի ի հաշիվ գյուղվարկի սխստեմի ընդհանուր միջոցների և ի հաշիվ հատկապես այդ նպատակի համար ստեղծված ֆոնդի:

Հատուկ ֆոնդերը պետք ե լինեն յերկու տեսակի. կենտրոնացած և տեղական: Այդ ֆոնդերը կազմվում են միութենական և հանրապետական բյուջեների հատկացումներից, ինչպես նաև տեղական վարչական և տնտեսական կազմակերպությունների, գյուղվարկի և գյուղկոոպերացիայի սխստեմների մասնատրումներից:

Համագումարն անհրաժեշտ ե համարում, վոր հատուկ ուշադրություն դարձվի այն մասնատրումների ուժեղացման վրա, վոր կատարվում են տեղական աղքատներից չքավորական ֆոնդի համար: Նպատակ ունենալով կիրառելու չքավորության վարկավորման միասնական քաղաքականություն, անհրաժեշտ համարել, վոր բոլոր տեղական մասնատրումները, ինչպես նաև բյուջեական հատկացումները կենտրոնական գյուղվարկի սխստեմի չքավորական ֆոնդերում:

6. Քանի վոր գյուղացիական տնտեսության կարիք-

ները չեն կարող ամբողջովին բավարարել վարկով, չքավորության վարկավորման գործում անհրաժեշտ է կատարել հետևյալը.

ա) Գյուղվարկի սխսանմի կողմից կարող է վարկավորվել միայն այն չքավորը, վորը գյուղվարկային ընկերության անդամ է, կապված է գյուղատնտեսության հետ, և իր տնտեսության ամբողջ դրությամբ վստահություն է ներշնչում թե ստացված փոխառվությունը ուսցիոնալ կերպով ոգտագործելու և թե այդ փոխառվությունները վերադարձնելու նկատմամբ:

բ) Վարկերը գլխավորապես և առաջին հերթին պետք է ոգտագործվեն գյուղատնտեսական արտադրության հիմնական կապիտալն ուժեղացնելու համար:

գ) Զբաղորդներին արվող փոխառվությունների ժամկետները պետք է հնարավորություն տան փոխառուին լիովին իրագործելու իր ծրագրած տնտեսական շրջանառությունը, իսկ վարկի չափը պետք է ապահովի առաջադրված արտադրական նպատակի իրագործումը:

դ) Փոխառվությունների վերադարձումը անհրաժեշտ է համաձայնեցնել գյուղատնտեսական արտադրանքի և, առավելապես, կարևորագույն ճյուղերի արտադրանքի տարանջալին ընալիզացիայի հետ, ըստ վորում պետք է նկատի առնվի նաև առանձին փոխառուների ընդհանուր տնտեսական դրությունը:

7. Զբաղորդական տնտեսությունների վարկավորումը պետք է կատարվի կամ՝

ա) Դեպի փոխառուի տնտեսական հատկությունները տածած անձնական վստահությամբ,

բ) Փոխառվության հաշվին ձեռք բերված գույքը գրավ վերցնելով,

գ) Փոխոգկոմիների և նման կազմակերպությունների լերաշխավորությամբ:

Վորոշ շրջաններում, չքավորության մեջ նկատելի

յեն խնամակալական տրամադրութիւններ, թե այն դեպքերում, յերբ չքավորութիւնը փոխառութիւնն է ստանում գլուղվարկի սխտեմի ընդհանուր միջոցներից, և թե մանավանդ այն դեպքերում, յերբ նա փոխառութիւնն է ստանում չքավորական ֆոնդներից, Համագումարն անհրաժեշտ է համարում ընդգծել, Վոր չքավորութիւն վարկավորումը կատարվում է ի հաշիվ չքավորական ֆոնդների և ի հաշիվ գլուղվարկի սխտեմի ընդհանուր միջոցների նրա համար. վորպեսզի բարձրանա չքավորութիւն տնտեսութիւնը և վորպէզի փոխառուները ժամանակին վերադարձնեն վերցրած փոխառութիւնները, և հետևաբար, վորպեսզի վերանա նկատվող խնամակալական հոգեբանութիւնը:

9. Նկատի առնելով այն, Վոր չքավորութիւն վարկավորումը ժամկետների, չափի, ինչպես նաև պատասխանատվութիւն վերաբերմամբ պահանջում է ալդ հարցերի մանրամասն ուսումնասիրութիւն և մշակում, համագումարը հանձնարարում է Կենտգլուղը անկին մշակել ալդ հարցերը և մանավանդ պատասխանատվութիւն հարցը, աչնպես, Վոր դրանով ապահովվի գլուղվարկի սխտեմի նորմալ աշխատանքը և նրա միջոցների վերադարձումը:

10. Առաջիկա գործառնական տարին գլուղվարկի սխտեմի աշխատանքների ասպարիզում ամենաեղանակալ խնդիրներից մեկը պետք է լինի այն, Վոր չքավորութիւն վարկավորման փորձի ուսումնասիրութիւնը և վերլուծութիւնը կատարվի՝ գլուղվարկային ընկերութիւն փոխառուների և անդամների սոցիալ-տնտեսական կազմի հաշվառման գիտականորեն հիմնավորված պրիոմների հիման վրա:

ԿՈՒԼԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Նշելով կոլլեկտիվ տնտեսությունների զարգացման լայն հեռանկարները՝ այդ տնտեսությունների վարկավորումը կանոնավոր հիմքերի վրա դնելու պարագայում՝ և ուշադրության առնելով նրանց հնարավոր նշանակալից դերը տնտեսավարական նոր ձևեր կազմելու և գյուղում նոր կենցաղ պատվաստելու գործում, գյուղվարկի 2-րդ Համաթիութենական համագումարը գտնում է, վոր նման պայմաններում առանձին կարևորություն է ստանում կոլլեկտիվ տնտեսությունների կազմակերպչական և տնտեսական ղեկավարության ուժեղացման հարցը, մի ղեկավարություն, վորի թուլությունը այժմ մեծապես խանգարում է այդ տնտեսությունների համար այնքան անհրաժեշտ միություն ստեղծելուն, ինչպես նաև նրանց առողջ կազմակերպչական-տնտեսական աճմանը:

2. Վորովհետև տնտեսավարական համայնական ձևերին անցնելը և ապրանքայնությունն ուժեղացնելը խոշոր, միանշանակ վազ ծախքեր են պահանջում կոլլեկտիվ տնտեսությունից, համագումարն անհրաժեշտ է համարում, համապատասխան դեպքերում, ուժեղացնել կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորումը:

3. Շնորհիվ այն բանի, վոր կոլլեկտիվ տնտեսությունները նոր տնտեսական կազմակերպություններ են, փորձ չունեն անցյալում, վարկային հաստատությունները դրանց

վերաբերմամբ հաճախ չափազանց զգուշավոր են գտնվում։ Համագումարն անհրաժեշտ է համարում, վոր հետագայում կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորման գործն այնպես զբվի, վոր գյուղվարկի սխտեմի միջոցով կարողանան վարկավորվել այն բոլոր կոլլեկտիվները, վորոնք արդեն ցույց են տվել իրենց կենսունակությունը, կամ վորոնք ունեն առողջ կազմակերպչական հեռանկարներ, զբաղվում են հողմարմինների և միությունների մշտական ղեկավարության ներքո և կանոնավոր տնտեսատեխնիքական ոժանդակություն են ստանում նրանցից։

4. Կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորումը պետք է կատարվի թե գյուղվարկի սխտեմի ընդհանուր միջոցներից, թե չքավորության վարկավորման ֆոնդից, և թե կոլլեկտիվների վարկավորման այն հատուկ ֆոնդից, վորն ստեղծվում է գյուղվարկի սխտեմում՝ նրա կողմից կատարվող վորոշ ժամատրումներից և բյուջեյական հատկացումներից։

Յերաշտի դեմ կռվելու և այլ հատուկ ձեռնարկումներ իրագործելու համար վարկարաշխում կատարելիս, անհրաժեշտ է ապահովել կոլլեկտիվների վարկավորումը համապատասխան միջոցներով։

Կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորումը պետք է կատարվի համաձայն այն հատուկ կանոնների, վորոնք մշակում է Կենտգյուղբանկը, համաձայնեցնելով այն՝ կոլլեկտիվ տնտեսությունների համամիութենական խորհրդի հետ։

Կոլլեկտիվ տնտեսությունների յերկարատև, արտոնյալ վարկավորման համար ստեղծված հատուկ ֆոնդի ոգտագործումը պետք է կատարվի համաձայն հատուկ կանոնադրության, վորը մշակում է Կենտգյուղբանկը, համաձայնեցնելով այդ աշխատանքը հանրապետական գյուղբանկերի և կոլլեկտիվ տնտեսությունների կենտրոնների հետ։

5. Կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորումը պետք

ե կատարվի գյուղավարկային ընկերությունների միջոցով, կամ գյուղընկերակցի կողմից անմիջականորեն:

Գյուղընկերակցի անմիջականորեն վարկավորում ե կուլեկտիվներին աչն դեպքերում, լերբ անհրաժեշտ ե լերկարատե վարկեր տալ խոշոր ծախքեր պահանջող ձեռնարկումների համար. մնացած դեպքերում կուլեկտիվների վարկավորումը կատարվում ե գյուղավարկային ընկերությունների միջոցով:

6. Այն կուլեկտիվ տնտեսությունները, վորոնք վարկավորվում են վարկային ընկերությունների կողմից, պետք ե անդամակցեն այդ ընկերություններին, վորպես իրավաբանական անձեր, ե նրանց վարկային կարիքները հաշվի լեն առնվում ընդհանուր ծրագրներում՝ առանձնապես:

Յերբ կուլեկտիվ տնտեսություններն անդամագրվում են վարկային ընկերությանը, նրանց փայերի ե վճռակա՞ն ձայների քանակը վորոշում ե գյուղավարկային ընկերության ընդհանուր ժողովը, ըստ վորում վճռական ձայների քանակը համապատասխանում ե մեծած փայերի քանակին ե չպետք ե ավելի լինի կուլեկտիվացման լենթարկված ընտանիքների թվից:

Կուլեկտիվների պատասխանատվությունը գյուղավարկային ընկերության գործերի համար վորոշվում ե ընկերության կանոնադրության համաձայն, լեղներով կուլեկտիվին բացված վարկի բազմապատկման սկզբունքից:

7. Կուլեկտիվ տնտեսությունները, փխատվություն տառնալու համար միջնորդություն հարուցելիս, պետք ե ներկայացնեն հետեյալ փաստաթղթերը.

ա) Տարեկան հաշվետվությունը (գյուղխորհրդին առընթեր կուլեկտիվ տնտեսությունների սեկցիայի մշակած ե Կենտգյուղընկերակցի հետ համաձայնեցրած ձևով):

բ) Տնտեսական արտադրական ծրագիրը.

գ) Վերջին հաշվեկշիռը.

դ) Յեւ և մտից նախահաշիվը.

ե) Կոլլեկտիվի դուլքի ցուցակը—հաստատված Միության կամ շրջանային գլուղատնտեսի կողմից.

զ) Կոլլեկտիվի անդամների ընդհանուր ժողովի արձանագրության քաղվածքը, վորով թույլատրվում է փոխառութուն կատարել.

ը) Լիզորագիր՝ փող ստանալու և պարտավորագիր ստորագրելու համար.

թ) Հարցաթերթ՝ համաձայն այն ձևի, վոր սահմանել է գլուղրանկր վարկավորվող կոլլեկտիվների համար՝ տարեկան հաշվետվութունը չը ներկայացնելու դեպքում:

8. Կոլլեկտիվ տնտեսութունների վարկավորումը պետք է նախատեսված լինի ընկերութունների և գլուղրանկր վարկային ծրագրերում, ունենա խիստ նպատակային բրնտլթ և համապատասխանի վարկավորվող կոլլեկտիվների տնտեսական-արտադրական ծրագրին:

9. Վարկ բանալիս անհրաժեշտ է կիսառել յուրաքանչյուր կոլլեկտիվի վերաբերմամբ անհատական մոտեցման սկզբունքը: Կոլլեկտիվների համար բացվող վարկի չափը չպետք է միայն կազմի հիմնական դրամագլխի (գուլքը, սարքավորումը, կենդանի և մեռյալ կապիտալ և այլն) վորոշ տոկոսային հարաբերութունը, այլ պետք է վորոշվի համայնացրած տնտեսության բոլոր ելմենտների (մասերի) համաձայն, այն է՝ պետք է հաշվի առնվի բանվորական ուժի քանակը, ցանքսերի տարածութունը, տնտեսության մեքենավորման և մեխանիզացիայի աստիճանը և նրա կազմակերպչական դրութունը:

10. Կոլլեկտիվ տնտեսութունները փոխառութուն են ստանում ընդհանուր կարգով, այսինքն՝ անձնական վրստահությամբ, գուլքի գրավակառով և չերաշխավորությամբ: Մասնավորապես, կոլլեկտիվին տրված փոխառության համար, վորպես առահոսութուն կարող է ծառայել. ա) կոլլեկտիվի գուլքի զրավադրումը, հաշվելով նաև այն գուլքը,

վոր ձեռք ե բերված փոխատվութիւն հաշվին, բ) բերքի գրավադրումը, գ) միութիւնների և այլ կոոպերատիվ կազմակերպութիւնների յերաշխափորութիւնը:

Այն կոլեկտիւիւները, վորոնք չունեն բավականաչափ գույքային ապահովութիւն, կարող են վարկ ունենալ լեթե հետադոտութիւն միջոցով պարզվի, վոր կոլեկտիւիւները կազմակերպչական տեսակետից կայուն են, և նրանց տրնտեսութիւններն ապահովված են աշխատավոր ձեռքերով:

Տոկոսների գանձումը պետք ե կատարվի համաձայն գյուղվարկի սխտեմի կանոնների, ըայց վոչ ավել, քան գյուղատնտեսական այլ հիմնական միավորներից:

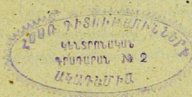
Այն դեպքում, լեթե կոլեկտիվը չի կատարում ընդհանուր վարկային կանոնները, գյուղքանկը կամ վարկային ընկերութիւնը, վորոնց կողմից վարկավորվում ե այդ կոլեկտիվը, կարող են փոխատվութիւնը հետ պահանջել ժամկետը լրանալուց առաջ:

12. Վորովհետև կոլեկտիվ տնտեսութիւնների վարկավորումը բավականաչափ արտացոլում չի գտնում հաշվետու փաստաթղթերում, վորպիսի հանգամանքը հնարավորութիւն չի տվել կոլեկտիվ տնտեսութիւնների սպասարկման և վերջինիս մեթոդների մասին վորոշ լեզրակացութիւններ անել, ուստի և անհրաժեշտ ե, վոր հետագայում վարկային ընկերութիւններն ավելի մեծ ուշադրութիւն դարձնեն կոլեկտիվ տնտեսութիւնների վարկավորման հարցերի ուսումնասիրութիւն վրա, հաշվի առնեն այդ վարկավորման արդւոնքները և ամեն տարի հաշվետու տվյալներ կազմեն կոլեկտիւիւների վարկավորման մասին:

13. Անհրաժեշտ համարել, վոր գյուղկոոպերացիայի Միութիւնները և հողային յարմինները միջոցներ ձեռք առնեն ուժեղացնելու գյուղվարկի սխտեմի կողմից վարկավորվող կոլեկտիւիւների ազրոտելնիքական սպասարկման գործը, ինչպես նաև նրանց հաշվապահութիւն և հաշվետվութիւն կանոնավորման հրահանգչական աշխատանքը:

14. Կոլլեկտիվ տնտեսութիւններին վարկավորելու ամբողջ աշխատանքը՝ թե՛ վարկն արտադրական նպատակներով ոգտագործելու և թե՛ վարկն իր նպատակին ծառայեցնելու ուղղութիւնով՝ պետք է համաձայնեցվի տեղական հողային մարմինների, Կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների միութիւնների, իսկ վորտեղ չկան աչդպիտիները, գլուղկոտպերացիայի Միութիւններին առնթեր Կոլլեկտիվներին սեկցիաների հետ, հաշվի առնելով յուրաքանչյուր առանձին շրջանում Կոլլեկտիվ շարժման բոլոր առանձնահատկութիւնները:

18481
23481
A

ՀՈՂԱՅԻՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՎԱՐԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Հողային համայնքները գյուղատնտեսության համայնացնան պարզագույն ձևերից մեկը համարելով, նպատակահարմար գտնել հողային համայնքներին վարկավորելը, ըստ վերում ալդ համայնքների վարկավորումը Հպետք է կատարվի գյուղատնտեսական կոլեկտիվների վարկավորման փոխարեն:

2. Վարկավորման յենթակա հողային համայնքները պետք է գոհացուլ տան հետևյալ պայմաններին.

ա) Վարկավորվող հողային համայնքի անդամների կազմը պետք է լինի բացառապես չքավորական միջակային.

բ) Հողային համայնքի վարչական մարմիններում պետք է ապահովված լինի չքավորական միջակային խավերի ղեկավարությունը.

գ) Հողային համայնքները պետք է կանոնադրություլ ունենան, և գյուղբանկի կամ վարկային ընկերությունների հետ կնքված հատուկ պայմանագրերի միջոցով պետք է ապահովված լինի հասարակական սերմաշրջանառության իրագործումը, միաժամանակ կիրառելով անտեսավարության ագրիկուլտուր լեղանակները (խոշոր մեքենաների գործածություն և այլն).

դ) Հիմնականում վարկավորումը պետք է կատարվի համայնացրած ձեռնարկումների համար (խոշոր մեքենա-

ներ, վերամշակման կայաններ և այլն), նպատակ ունենալով ուժեղացնելու գյուղատնտեսական արտադրութեան առանձին պրոցեսների կոոպերացումը, և արտադրութեան մթերքների վերամշակումն ու վաճառահանումը, ինչպես նաև ստեղծելու չքավորութեան սպասարկման համար ավելի նպաստավոր պայմաններ:

յե) Հողային համայնքները անդամակցում են վարկային ընկերութեանը, վորպես իրավաբանական անձեր, և վարկավորվում են անմիջականորեն միայն համայնացված ձեռնարկումների համար: Այնտեղ, վորտեղ հողային համայնքի տերիտորիան գուգադիպում է վարկային ընկերութեան շրջանին, և յեթե ընկերութեանն ունենում է սեփական և փոխառու հատուկ դրամադրութիւն—համաձայնեցրած ձեռնարկումների տնօրէնը կարող է լինել նաև վարկային ընկերութեանը: Այդ դեպքում հողային համայնքը հանդիսանում է մի հասարակական-ազգայնական կազմակերպութիւն, վորը գյուղընկեր և հողբաժինների հետ կնքած պայմանագրի հիմունքով աջակցում է հողհամայնքի այն ձեռնարկումների իրագործման, վորոնք նշված են ծրագրում:

զ) Անհատական կարիքների համար հողային համայնքի անդամները վարկավորվում են անմիջականորեն ընկերութեան կողմից, ընդհանուր հիմունքներով, անդամակցելով ընկերութեանն անհատորեն:

ը) Հողային համայնքի վարկավորումը կատարվում է վորոշ ծրագրով, վորը կազմվում է գյուղատնտեսի աջակցութեամբ, և համաձայնեցվում է այն ընդհանուր ձեռնարկումների հետ, վորոնց նպատակն է տվյալ շրջանի գյուղատնտեսութեան զարգացումը, ըստ վորում վարկերի չափը պետք է լիովին ապահովի ծրագրի իրագործումը:

թ) Հողային համայնքի վարկավորումը պետք է նըպաստի ամեն տեսակի մասնագիտական կոոպերատիւների զարգացմանը, վոր գտնվում են այդ համայնքների գործունեութեան շրջանում:

3) Հողալին համայնքների վարկավորումը պետք է կատարվի միայն այն շրջաններում, վորտեղ հիշյալ պայմանները գործնականապես կիրառելու հնարավորութիւններ կան, ըստ վորում վարկավորումը պետք է կատարվի վերպես փորձ, սակայն այն հաշվով, վոր վարկավորման գործնական արդյունքներն ուսումնասիրելուց հետո միայն ընդլայնվի այդ փորձը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈՂԵԿՏԻՎ ՏՆՏԵՍՈՒ-
ԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՈՒԹՂ ԳՅՈՒՂՎԱՐԿԱՅԻՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

1. Վորպեսզի՝ ա) գյուղավարկային ընկերություններն ընդգրկեն ավելի մեծ թվով գյուղացիական տնտեսություններ, բ) հաջողությամբ իրագործեն այն ձեռնարկումները, վորոնց նպատակն է ընդարձակել գյուղավարկային ընկերությունների ավանդային, պարզագույն բանկային և մատակարարական-վաճառահանական գործառնությունները, և գ) դրանով ամուր հիմքերի վրա դրվեն գյուղավարկային ընկերությունները,—այս խնդիրներին հաջող լուծում տալու համար անհրաժեշտ է, վոր այդ ընկերությունները, վորպես անդամներ, ներգրավեն ավելի մեծ թվով պարզ կոոպերատիվ միավորներ և կոլեկտիվ տնտեսություններ։ Միաժամանակ, դրանով, մի կողմից մեծ չափով զարկ է տրվում չքավորական տնտեսությունների կոոպերացման գործին, և ուժեղանում են կոլեկտիվացման սկզբունքները գյուղատնտեսության մեջ, մյուս կողմից ել՝ գյուղավարկային ընկերությունների գործունեյության շրջանի սպասարկման գործը դրվում է պլանաչափ հիմքերի վրա։ Նույնպիսի պլանաչափ հիմքերի վրա յե դրվում պարզ կոոպերատիվ միավորների և կոլեկտիվ տնտեսությունների աշխատանքը, ինչպես նաև ավելի պլանային բնույթ է ստանում իրենց, գյուղավարկային ընկերությունների աշխատանքը։

2. Գյուղավարկային ընկերութիւնների կողմից մինչև այժմ ստացված արդյունքները իրենց անդամների շարքերում պարզապէս կոռուպերատիվ միավորներ և կոլլեկտիվ տնտեսութիւններ ներգրավելու նկատմամբ՝ չի կարելի բավարար համարել (50 հազար ալդախի կազմակերպութիւններից ներկայումս վարկընկերութիւնների մեջ անդամագրված են մինչև 20 հազար միայն): Հետագայում այդ աշխատանքը պետք է ուժեղացնել և խորացնել: Այդ աշխատանքի ղեկավարութիւն գործում գյուղավարկի և գյուղկոռուպերատիւ սիստեմները և հողմարմինները պետք է համաձայնեցնեն իրենց գիծը միմիանց հետ, ըստ վորում առաջին հերթին անհրաժեշտ է համաձայնեցնել կոռուպերատիվ միավորների և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների մանրամասն հաշվառման աշխատանքները:

3. Կոռուպերատիվ միավորների և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների ներգրավման գործի կանոնավորման առաջին պայմանը պետք է լինի այն, վոր գյուղավարկային ընկերութիւնների իրավաբանական անդամների համար վորոշվի մուտքի վճարների և փայավճարների չափը, ինչպես նաև նրանց ներկայացուցչութիւն չափը ընկերութիւնների ընդհանուր ժողովներում:

Գյուղավարկային ընկերութիւնների իրավաբանական անդամների համար մուտքի վճարների և փայավճարների չափը սահմանելը, ինչպես նաև այդ անդամների կողմից ընկերութիւնների ընդհանուր ժողովներում մասնակցող ներկայացուցչութիւն չափը վորոշելը պետք է կատարվի համաձայն գյուղավարկային ընկերութիւնների նոր կանոնադրութիւն:

Համեմատն դեպս, իրավաբանական անձերի (պարզագույն կոռուպերատիվ միավորների և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների) համար փայի չափը վորոշելիս չպետք է նկատի առնել այն իրավաբանական անձերի թիւը, վորանք միացած են այդ իրավաբանական անձերի շուրջը, այլ՝

ներանց տնտեսութիւնների թիվը: Իսկ ինչ վերաբերում է կոլլեկտիվներին, վորտեղ գոյութիւն ունի վոչ թե արտեսութիւններ, այլ ֆիզիքական անձերի անդամութեան սկզբունքը, փայտվճարը չպետք է լինի ավելի, քան տվյալ միավորների ամբողջ բնակչութեան մոտավորապես $\frac{1}{5}$ -ը, և պետք է վորոշվի գյուղվարկային ընկերութիւնների և այդ միավորների փոխադարձ համաձայնութեամբ:

4. Վորպես իրավաբանական անձեր, (վորոնց անդամակցութիւնը գյուղվարկային ընկերութիւններում նոյա-տակահարմար պետք է համարվի), տնհրաժեշտ է ճանաչել աչն ըլորը պարզագոյն կոոպերատիվ միավորներին և կոլլեկտիվ տնտեսութիւններին, վորոնք վարկային աշխատանք ընալ չեն կատարում, վորոնք իրենց սակավագորութեամբ և այլ պատճառներով գյուղբանկի և գյուղկոոպերացիայի միութեան համար վարկային աշխատանք տա-նող անմիջական հաճախորդներ լինել չեն կարող:

Պետք է հնարավոր համարել նաև այն սկզբնական կոոպերատիվ միավորների անդամակցութիւնը գյուղվարկային ընկերութիւններին, վորոնք լինելու ընթացքար ևս վարկավորվում են գյուղբանկի կողմից, վորովհետև այդ կոոպերատիվները նպատակային վարկավորումից բացի, կարիք են ունենում ինչպես վոչ նպատակային վարկերի, նույնպես և ոժանդակութեան՝ իրենց վաճառահանա-կան-մատակարարական, միջնորդական-բանկային հսոնձա-րարութիւնների և այլ գործառնութիւնների առպարի-ղում, մի ոժանդակութիւն, վոր կարող է ցույց տալ ա-մուր ցանցի մեջ մտնող գյուղվարկային ընկերութիւ-թիւնը:

Համենայն դեպս, պարզագոյն կոոպերատիվ միա-վորների և կոլլեկտիվ տնտեսութիւնների անդամակցու-թիւնը գյուղվարկային ընկերութիւններին՝ պետք է կա-տարվի կամավոր հիմունքներով:

5. Սկզբնական կոոպերատիվ միավորների և կոլլեկ-

տիվ տնտեսութիւնների անդամագրութեան տեխնի-
քական կարգը, ինչպես նաև նրանց միացնող գլուղվար-
կային ընկերութիւնների և այդ կոոպերատիւների և կոլ-
լեկտիվ տնտեսութիւնների միջև տեղի ունենալիք փոխ-
հարաբերութիւնների ձևերը պետք է լինեն միատիպ:

Պարզագույն կոոպերատիվ միավորներին և կոլլեկտիվ
տնտեսութիւններին գլուղվարկային ընկերութիւնների
մեջ ներգրավելու և նրանց սպասարկելու համար անհրա-
ժեշտ ձեռնարկումներին վերաբերող կանոնները և հրա-
հանգները պետք է մշակվեն գլուղկոոպերացիայի սիստե-
մի կողմից՝ գլուղվարկի սիստեմի հետ միասին և՛ ընդհա-
կառակը:

**ՍՏՈՐԻՆ ՑԱՆՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴՐԱՄԱԳԸ-
ԼՈՒԽՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՅԵՂԱՆԱԿՆԵՐԸ**

1. Կոոպերատիվ վարկի մասին հրատարակված սրեն-
քը, վերը հաստատում, վավերացնում և գլուղվարկի սիս-
տեմի գործունեության ընթացքում այդ սիստեմին տըր-
ված ցուցմունքները՝ գլուղվարկի ստորին ցանցի կառուց-
վածքի մասին, պարտավորեցնում և մեզ բացառիկ ուշա-
դրութուն նվիրել գլուղվարկային ընկերության կազմա-
կերպչական և ֆինանսական կառուցվածքի կանոնավոր-
ման հարցին:

2. Ֆինանսական տեսակետից կանոնավոր հիմքերի
վրա դրված վարկային ընկերության լիկվիդիտետը կարելի
է ապահովված համարել, այսինքն՝ ընկերությունն է վի-
ճակի չե ժամանակին լիովին կատարելու իր բոլոր պար-
տավորությունները:

Ներկա պայմաններում, չերը ընկերությունների գոր-
ծառնությունները կատարվում են գլխավորապես գլուղ-
վարկի սիստեմի միջով անցնող պետական միջոցներէ հաշ-
վին, այդ խնդիրը ավելի ևս բարդանում և շնորհիվ այն
հանգամանքի, վոր անհրաժեշտ և դառնում ապահովել
վարկային գործառնությունների համար ստացված միջոց-
ները՝ առևտրական արտադրական գործառնությունների
վրա ծախսելուց:

3. Նկատի ունենալով այն, վոր որենքը գլուղվարկային
ընկերություններին թույլ և տալիս՝ իրենց հաշվին առև-

տրական և արտադրական գործառնություններ կատարելիս, ոգտագործել միայն հատուկ դրամագլուխները (սեփական և փոխառու) և այն հատուկ փոխառությունները (դրամական և ապրանքային), վոր ստացվում են այդ հատուկ դրամագլուխների բազմապատիկ հարաբերությամբ, համագումարը գտնում է, վոր ընկերությունների առևտրական և արտադրական գործառնություններին վերաբերող պարտքերի և այդ գործառնությունները վարելու համար ստեղծված հատուկ դրամագլուխների բազմապատիկ հարաբերությունը վորոշելու հարցը առաջնակարգ կարեւորություն ունի:

Հիմնվելով գլուղվարկային ընկերությունների առևտրական աշխատանքի փորձի վրա, համագումարն առևտրական և արտադրական գործառնությունների հետ կապված պարտքերի համար, վարպես կանոն, ընդունելի չե համարում հնգապատիկ չափը:

Համագումարը, սակայն, հանձնարարում է տեղերին, առանձին հանրապետություններում այդ չափը վորոշելիս, նկատի առնել—ինչպես այդ պահանջում է կոոպերատիվ վարկի մասին հրատարակված որենքը—ընկերությունների կանխիկ հատուկ դրամագլուխների գումարը, ինչպես նաև տեղական առանձնահատկությունները:

4. Միաժամանակ համագումարը խոշոր գործնական դժվարություններ է նախատեսնում այն հարցում, թե չուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում ինչպես պետք է վորոշել ընկերությունների առևտրական և արտադրական գործառնություններին վերաբերող պարտքերի հասկացողությունը, ուստի և անհրաժեշտ է գտնում միջնորդություն հարուցել՝ փոխելու որենքի հիշյալ նորման, սահմանելով ապրանքներ ձեռք բերելու և արտադրության համար պահանջվող ծախքերի բազմապատիկ չափ՝ հատուկ գրեթե գլուխների վերաբերմամբ:

5. Ինչ վերաբերում է գլուղվարկային ընկերություն-

ների լիկվիդիտետն ապահովելու հարցին, համագումարը նշում է, վոր Միութենական որենքը սահման չի գծել ընկերությունների պարտավորությունների համար: Ուստի՝ վորպեսզի չլրինեն համեմատաբար չնչին հիմնական դրամագլուխ ունեցող ընկերություններ, մի բան, վոր վաղուց արդեն դատապարտել է կյանքը, համագումարն անհրաժեշտ է դանում, վոր փոխառությունների հանդեպ հանձն առած պարտավորությունների համար վորոշ սահմանափակում լինի հանրապետական որենսդրության կարգով, և միաժամանակ նպատակահարմար է պահում ալդ պարտավորությունների համար սահմանափակում ընդունել՝ հիմնական դրամագլխի տասնապատիկ գումարի չափը՝ դրա մեջ հաշվելով ինչպես սեփական, նույնպես և փոխառու հիմնական դրամագլուխը, այլև՝ փախկան դրամագլուխը:

6. Աշխատանքի և Պատշապտության Խորհրդի հրատարակած վորոշումը հիմնական և հատուկ դրամագլուխների մասին՝ նմանապես չի բավարարում սիստեմի պահանջները՝ ընկերությունների և Միությունների հիմնական դրամագլուխն ուժեղացնելու նպատակով վերցրած փոխառությունները վերադարձնելու վերաբերմամբ: ԱՊԽ մարման ավելի ծանր նորմա չե սահմանել 4-րդ տարվա, և ավելի թեթև 9-րդ տարվա համար (5 և 20⁰/₀-ի փոխաբեն՝ 10 և 15⁰/₀), իսկ փոխառու հատուկ դրամագլուխների վերաբերմամբ նա սահմանել է աննվազելիության սկզբունքը, վորն առանց վերադարձնելիությունների չի կարելի ճիշտ համարել:

7. Վորպեսզի գյուղավարկային ընկերություններին աշխատանքը, նոր կոոպվարկի որենքի հիմունքներով, կանոնավոր ընթանա, անհրաժեշտ է՝ ա) դրամագլուխների ստեղծման ճիշտ մեթոդներ սահմանել, բ) ապահովել դրամագլուխների ճիշտ կուտակման հնարավորությունը գ) մինչև սեփական դրամագլուխների կուտակումը, բավակա-

նաչափ միջոցներ գտնել հիմնական և հատուկ դրամագլուխներ ստեղծելու նպատակով փոխառվություններ տալու համար:

8. Հիմնական դրամագլխի նշանակությունը, վոր կայանում է ընկերության լիկվիդիւսեան տպահովելու մեջ, պարտավորեցնում է ընկերություններին ամենից առաջ ուժեղացնել զուտ շահույթից կատարվող մասնատրումները սեփական հիմնական դրամագլուխը լրացնելու համար: Այդպիսի մասնատրումները մոտակա տարիներում պետք է կատարվեն վոչ պակաս, քան զուտ շահույթի $25^0/0$ -չափով:

9. Շահույթից մասնատրումներ կատարելու հետ միասին պետք միջոցներ ձեռք առնել փայակուտակումն ուժեղացնելու համար: Գործառնական տարվա ընթացքում փայլը լրացնելու համար սահմանված մուծումները չը վըճարելը՝ պետք է հիմք ծառայի ընկերությունից հեռացնելու համար:

10. Պահեստի դրամագլխի նշանակությունը և նրա ստեղծման չեղանակները նշված են որենքում: Շահույթից կատարվող $20^0/0$ մասնատրումը՝ պահեստի դրամագլուխ կազմելու համար, պետք է համարել միանգամայն բավարար, եւայլ մասնատրումներ, ներկա պայմաններում, չպետք է սահմանել:

11. Վնասները կանխելու և հիմնական ու պահեստի դրամագլուխների անարգել աճումն ապահովելու համար, ցանկալի համարել, վոր բոլոր ընկերություններում, առանց բացառության, ստեղծվեն հատուկ ֆոնդեր զուլքի ամորտիզացիայի և կուսկածելի պարտքերի մարման համար:

12. Գուլքի ամորտիզացիայի համար անհրաժեշտ հատուկ ֆոնդերը պետք է կազմել ընթացիկ տարվա չեկամուտներից (ընդհանուր շահույթից) մասնատրումներ կատարելու միջոցով, ըստ վորում մասնատրումների չափը պետք է համապատասխանի գուլքի արժեքի իրական կորուստի գուժարին, վորը նախատեսնված է մարման ծրա-

գրում: Այդ ծրագիրը մշակում և վարչութիւնը և հաստատում և ընդհանուր ժողովը: Տարեկան մասնատրումներէ չափը չրպեաք և պակաս լինի՝ քարե շինութիւններէ համար՝ 2⁰/₀-ից, փայտե շինութիւններէ համար՝ 3⁰/₀-ից, մեքենաներէ համար՝ 8⁰/₀-ից:

13. Կասկածելի պարտքերը մարելու համար անհրաժեշտ հատուկ ֆոնդը, հարկ չեղած դեպքերում, ճշտութեամբ պետք և կազմել նմանապես ընդհանուր շահույթից մասնատրումներ կատարելու միջոցով՝ տարեկան հաշվեհարարը կազմելիս, բայց այն հաշվով, վոր մասնատրված գումարը, չեղած դրամագլխի հետ միասին, պակաս չլինի տարվա վերջը յերևան յեկած կասկածելի պարտքերէ գումարից, ալդպիսի պարտքեր համարելով առաջին հերթին այն փոխատվութիւնները, վորոնց վերագարձման ժամկեաը լրացիլ և, ավելի քան մի տարի առաջ:

14. Գուլքի ամորտիզացիայի և կասկածելի պարտքերի մարման համար անհրաժեշտ հատուկ ֆոնդերի ստեղծման հիշյալ կարգը պետք և նշլի կանոնադրութեան մեջ:

15. Ամորտիզացիոն ֆոնդը չպետք և շփոթել այն դրամագլխի հետ, վորով պետք և գուլք ձեռք բերվի և վորը կարող և կազմվել ըստ ցանկութեան: Բացի դրանից, չը պետք և թույլ տալ, վոր ընդհանուր միջոցների հաշվին խոշոր ծախքեր կատարվեն գուլք ձեռք բերելու համար, վորպեսզի դրանով չը թուլանա հիմնական դրամագլխի նշանակութիւնը:

Արտադրական ձեռնարկութիւնների համար շենքեր և սարքավորում ձեռք բերելը համեմայն դեպս պետք և նկատվի վորպես արտադրութեան կազմակերպում, և այդ աշխատանքների ասպարիզում պետք և առաջնորդվել կոռպվարկի որենքի համապատասխան հոդվածներով:

16. Առևտրական և արտադրական գործառնութիւնների, ինչպես և ալլ նպատակների համար, բացի գուլքի ամորտիզացիայի և կասկածելի պարտքերի մարման ֆոն-

դերից, անհրաժեշտ հատուկ դրամագլուխներ ստեղծելու յեղանակները հետևյալներն են.

ա) Մասնատրումներ զուտ շահույթից.

բ) Ընդհանուր ժողովի թույլտվությամբ, շահադրագույն անդամների կողմից կամավոր մուծումներ.

գ) Ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ սահմանված պարտադիր, վերադարձման լենթակա մուծումներ անդամների կողմից.

դ) Ընկերության գործառնություններից չեղած մասնատրումներ և վերադիրներ.

ե) Հատուկ փոխառություններ:

17. Մոտակա տարիներում հատուկ դրամագլուխներ ստեղծելու լավագույն չեղանակ պետք է համարել պարտադիր վերադարձման լենթակա մուծումները, վոր իր տեսակի փայեր են հանդիսանում, մանավանդ այն դեպքերում, յերբ այդ մուծումները դանձվում են անդամներին հասանելիք այն գումարներից, վոր պետք է վճարի ընկերությունը վաճառահանության համար, և վորոնք կազմվում են ապրանքների կամ արտադրության մթերքների գների վրա բարդվող վերադիրներից: Ընդհանուր ժողովի կողմից նման մուծումներ սահմանելիս, անհրաժեշտ պայման պետք է դարձնել այն, վոր անդամները պատասխանատվություն հանձն առնեն տվյալ գործառնության հնարավոր փնասների համար, ինչպես և համաձայնություն տան մուծումներն ստանալու միայն գործառնությունը ավարտելուց կամ դադարեցնելուց հետո:

Ընկերությունը լուծարքի լենթարկելու դեպքում, այդ մուծումները վիրահարձնելիս, ինչպես նաև անդամների լրացուցիչ պատասխանատվությունը այդ մուծումների համար վրոշելիս՝ հաշվառում կատարելու դեպքում, պետք է առաջնորդվել նույն կանոններով, վոր սահմանված են փայավճարների համար:

18. Միաժամանակ անհրաժեշտ է, վոր մեծագույն

խնայողութիւնն արվի հիմնական և պահեստի դրամագրութիւններն ուժեղացնելու համար կատարված մասնատրումներից հետո՝ մնացած ազատ շահույթը ծախսելու գործում: Բոլոր այդպիսի մնացորդները պետք է ոգտագործվեն հատուկ դրամագրութիւններն ուժեղացնելու համար:

Առևտրական գործառնութիւններին պատակով անհրաժեշտ հատուկ դրամագրութիւն կազմելու համար պետք է ոգտագործել զուտ շահույթի նոնվադն 25⁰/₀-ը:

19. Ընդհանուր զբաղմունք ունեցող անդամների փորոշ խմբերի հանձարարութեամբ կատարվող հատուկ գործառնութիւնների համար անհրաժեշտ հատուկ դրամագրութիւնները պետք է կազմվեն ի հաշիվ շահագրգռված անդամների՝ նմանապէս պարտադիր վերագարձնելի մուծումներ սահմանելու միջոցով:

20. Հատուկ դրամագրութիւններ կազմելու անցանկալի ձև պետք է համարել այն հարկադրական վերագարձնելի մուծանքները, փորոնք գանձվում են իբրև լրացուցիչ տուկոսներ փոխառվութիւնների համար, կամ մասնատրվում են վաճառահանման գործառնութիւններից անդամներին հասանելիք գումարներից, կամ կազմվում են ապրանքների և արտադրութեան մթերքների գների վրա բարդվող վերագրիւններից, փորովհետև այդ մուծանքները թանկացնում են վարկը և ավելացնում են ապրանքաշրջանառութեան վերագիր ծախքերը:

21. Հիմնական դրամագրութի հաշիվը՝ այդ հաշիւ մեջ թյուրիմացաբար մտած գումարներից զտելու համար, պետք է մինչհեղափոխական վարկային կոոպերացիայի գուլքը հիմնական դրամագրութի հաշիւից փոխանցել հատուկ դրամագրութիւնների հաշիւները, կցելով այն՝ գուլքի ամորտիզացիայի ֆոնդին:

Նպատակ ունենալով դրամագրութիւնների կուտակման իրական հնարավորութիւններն ապահովելու, մի կուտակում, վորն այժմ անհաղթահարելի խոչնդոտների յե հան-

դիպում վարկալին գործառնությունների չնչին հասույթաբերության պայմաններում, անհրաժեշտ է բարձրացնել փոխառվությունների համար ընկերությունների ոգտին դանձվող տոկոսները:

23. Հիմնական դրամագլուխ կազմելու համար արդավող փոխառվությունները պետք է համարել ընկերությունների ֆինանսական ամրապնդման հիմնական միջոց, վորպիսի փոխառվությունների բաշխման գործի վրա անհրաժեշտ է, վոր առանձին ուշադրություն դարձնեն այն բոլոր մարմինները, վորոնք աջակցում են կոոպերատիվ վարկի զարգացման գործին:

24. Այդպիսի փոխառվությունների համար պետք է սահմանվի տասնամյա ժամկետ, ըստ վորում նրանց մարումը պետք է սկսել յերրորդ տարվանից. յերրորդ և չորրորդ տարիները—5—ական $\frac{0}{100}$, հինգերրորդ և վեցերրորդ տարիները՝ 10—ական $\frac{0}{100}$, յոթերրորդ և ութերրորդ տարիները՝ 15—ական $\frac{0}{100}$, իններրորդ և տասերրորդ տարիները՝ 20—ական $\frac{0}{100}$:

25. Հիմնական դրամագլուխներն ուժեղացնելու նպատակով փոխառվություններ տալու համար պետք է բավականաչափ միջոցներ ժողովել: Այդ միջոցների հաշվին պետք է նորոգվեն տրված փոխառվությունների ժամկետները նորմալ ձևով (առանց ելական փոփոխություններ մտցնելու փոխառվության նախկին պայմանների մեջ):

26. Հավասարապես անհրաժեշտ է միջոցներ ժողովել յերկարատե փոխառվություններ տալու՝ առևտրի և արտադրության համար անհրաժեշտ հատուկ դրամագլուխներն ուժեղացնելու նպատակով: Վորովհետև գոյություն ունեն մի շարք անհասույթաբեր և սակավաշահ ձեռնարկություններ, վորոնց հատուկ դրամագլուխներն ուժեղացնելու համար վարկեր տալն աննպատակահարմար է, ուստի և անհնարին է դառնում քիչ թե շատ ճշտությամբ վորոշել այն, թե արտադրական գործառնությունների

համար անհրաժեշտ հատուկ դրամագլուխներ կազմելու համար վորչափ փոխառվութիւն պետք է տալ:

Դրա համար, ինչպես նաև միջոցներ չլինելու պատճառով, մոտակայում պետք է միջոցներ ժողովել, առաջին հերթին, փոխառվութիւններ տալու առևտրական գործառնութիւնների համար անհրաժեշտ հատուկ դրամագլուխներ կազմելու նպատակով: Նման փոխառվութիւններ տալու անհրաժեշտ պայմանն այն պետք է լինի, վոր տրված փոխառվութիւնը պատասխանատու դառնա առևտրական գործառնութիւններից առաջանալիք հնարավոր վնասների համար:

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՍՏՈՐԻՆ ՑԱՆՑՈՒՄ ԱՎԱՆԴԱՅԻՆ
ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ**

1. Անցած յերեք տարվա և մանավանդ վերջին մեկ տարվա արդյունքները ցույց են տալիս, վոր ստորին ցանցի ավանդային դործառնությունների ասպարիզում վորոշ նվաճումներ կատարված են, և այդ գործառնությունների հետագա զարգացման տվյալներ կան:

2. Կատարված աշխատանքի արդյունքները և ավանդային դործառնությունների բացառիկ կարևորությունը ԽՍՀՄ գյուղատնտեսական վարկի հետագա զարգացման համար պետք է ստիպեն գյուղավարկի սխտեմի ցանցում աշխատողներին կրկնապատկել և յեռապատկել իրենց ջանքերը, վորքան կարելի չե՝ մեծ չափերով ազատ գյուղացիական խնայողություններ ներգրավելու վարկային ընկերություններում և առանձին ուշադրությամբ վերաբերվելու դեպի այն բոլոր միջոցներն ու ձեռնարկումները, վորոնց նպատակը ավանդային գործառնություններին նպաստելն է:

3. Հետագա ամբողջ աշխատանքը կանոնավոր հիմքերի վրա դնելու համար անհրաժեշտ է ամենից առաջ ղեկավարվել այն հիմնական դրությամբ, վոր ներկա պայմաններում ավանդային գործառնությունները կարող են ամրապնդվել և զարգանալ գլխավորապես գյուղացիության լայն խավերի ժամանակավորապես ազատ միջոցների հաշվին: Այդ միջոցները ներգրավելու աշխատանքը պետք է

հանդիսանա ընկերությունների ուշադրության գլխավոր առարկան:

Ստորին ցանցի ամբողջ ապարատը պետք է ունենա այն պարզ գիտակցությունը, վոր ավանդային գործառնությունների ասպարիզում ամենակարևոր խնդիրն այն է այժմ, վոր այդ գործառնություններին պետք է լայն չափով մասնակից դարձնել գյուղի միջակ և նույնիսկ չքավոր տարրերին, հիմք ունենալով կանոնավոր փոխառվական գործառնությունները և աստիճանաբար ծավալվող արտադրական, միջնորդային և պարզագույն բանկային գործառնությունները, վորոնք զարձնում են գյուղվարկային ընկերությունը ֆինանսա-տնտեսական կյանքի տեղական կենտրոնը:

4. Անհրաժեշտ է, վոր թե կենտրոնում և թե տեղերում հատուկ ուշադրության առնվի նաև տեղական հիմնարկությունների և ձեռնարկությունների ազատ միջոցների ներգրավման հարցը, վորովհետև դրանով մի կողմից կավելանա ավանդների գումարը, իսկ մյուս կողմից դա կամրապնդի գյուղական ընակչության վստահությունը դեպի վարկային ընկերությունները: Պետք է միջոցներ ձեռք առնել, վոր գյուղում գործող հիմնարկություններն ու կազմակերպություններն իրենց ազատ միջոցները պահեն վարկային ընկերություններում: Այդ նպատակով պետք է համապատասխան քաջեր անեն կենտգյուղբանկը և հանրապետական բանկերը կենտրոնական և հանրապետական մարմինների առաջին շախմատի վարկային ընկերությունները՝ տեղական որդանների գծով:

5. Ավանդների ներգրավման համապատասխան նըպաստավոր պայմանների և ավանդային գործառնությունների զարգացման գործոնների շարքում առանձնապես պետք է նշել հետևյալը.

ա) Ավանդների համար վճարվող տոկոսների բարձրացումը.

բ) Ավանդները ժամանակին վերադարձնելու ապահովությունը.

գ) Ավանդների ամբողջութիւնն ապահովելը գլուղվարկի սխտեմի կողմից՝ նրանց համար յերաշխափորութիւն սահմանելով.

6. Վորպեսզի հնարավոր լինի մեծ չափով գլուղացիական ավանդներ ներգրավել վարկային ստորին ցանցում, 1926 թ. ոգոստոսի 19-ի հրահանգում նախատեսված ե ավանդային տոկոսների բարձրացում՝ տվյալ շրջանի փոխառական դրամագլխի փաստացի արժեքի համեմատ: Այդ հրահանգը կատարելու համար վոչ մի ջանք չպիտի խնայեն գլուղվարկի սխտեմի ստորին ցանցում աշխատողները:

Սակայն, պետք ե նկատի առնել, վոր հրահանգը կազմված ե աստիճանաբար կիրառելու համար: Ներկայումս ավելի նպատակահարմար ե դատվում վորպես անցողական մի դրութիւն, ավանդների համար տոկոսների չափ սահմանելիս ղեկավարվել բանկային վարկի արժեքով (հիմնվելով բանկային ակտիվ գործառնութիւնների ղեղչ-փոխառական տոկոսաչափի վրա), կամ այդ չափը հասարեցնել բանկերում չեղած ավանդների և ընթացիկ հաշիւների դիմաց վճարվող տոկոսների չափին:

7. Իբրեւ ավանդ ներգրաված միջոցները կարող են ոգտագործվել թե գլուղացիական տնտեսութեան արտադրական նպատակային վարկավորման համար և թե տեղական կոոպերատիւների արտադրական և միջնորդական գործառնութիւնների համար: Այդպիսի դեպքերում, ավանդային տոկոսներն այնքան ավելի բարձր են, վորքան ավելի մեծ գումարի ավանդային միջոցներ կը գործադրվեն տեղական կոոպերատիւների արտադրական և միջնորդական գործառնութիւնների վարկավորման համար, և վորքան ավելի բարձր տոկոսներ կը սահմանվեն այդ նպատակներով տրվող փոխառութիւնների համար: Նույն ձևով ա-

վանդային միջոցները կարող են ոգտագործվել նաև գյուղացիական տնտեսության արտա-ծրագրային կարճատև վարկավորման համար (գյուղացիական տնտեսության շրջանառու միջոցներն ուժեղացնելու, գրավային փոխառություններ տալու համար և այլն)։ այդպիսի դեպքերում ավելի բարձր տոկոսներ են գանձվում փոխառությունների համար, քան սովորական արտադրական նպատակային վարկավորման համար սահմանված տոկոսաչափերն են։ Այն դեպքերում, չերբ ավանդային միջոցները գործադրվում են արտադրական-նպատակային վարկավորման համար, միորինակության համար պետք է պահպանվեն գյուղավարկի սխտեմում սահմանված տոկոսաչափերը։

8. Այն դեպքերում, չերբ անհնարին է տեղերում ավանդային միջոցներն ոգտակար ձևով գետեղել վերը թված ակտիվ գործառնությունների մեջ, կարելի է այդ միջոցները կենսոգյուղբանկի առաջարկած ձևով տեղափորել Գյուղբանկում, վորն այդպիսի միջոցների համար բավական բարձր տոկոսներ է վճարում, և ստացած միջոցները նույնպես ոգտագործում է կոոպերատիվ արտադրական և միջնորդական շրջանառության վարկավորման նպատակով առևտրական վարկի համար սահմանված կարգով։

9. Ավանդային տոկոսների միատեսակ չափ՝ Միության կամ առանձին հանրապետությունների սահմաններում ներկայումս անհնարին է սահմանել։ Ուստի գյուղբանկը պետք է շատ լուրջ ուշադրութուն դարձնի տոկոսաչափերի կարգավորման հարցի վրա, և այդ տոկոսային դրույքները վորոշելիս անհրաժեշտ է նկատի առնել յուրաքանչյուր ընկերության աշխատանքի տնտեսական կոնկրետ միջավայրը, և հրահանգներ տալ յուրաքանչյուր ընկերության հնարավոր և անհրաժեշտ դրույքների վերաբերմամբ։

10. Ապագայում, չերբ կը վերանա մեր դրամական շուկայի յերկվութունը, և տեղերում փոխառվական կա-

պիտալի փաստացի արժեքի անխուսափելի իշեցում կը կատարվի, ավանդային միջոցների և փոխառվածքային արժեքի տոկոսները եյական մերձեցման խնդիրը կը դրվի, վորպես հարցի լուծման միակ առողջ յեղանակ, և դա կը դառնա հերթական մի խնդիր, առանց վորի ճիշտ լուծման գլուղվարկային ընկերութունը չի կարող դառնար տեղական դրամական շրջանառութայն իսկական բանկային ընդուլյատորը:

11. Ավանդները ժամանակին վերադարձնելու կամ ավանդների համար սահմանված տոկոսների վճարման հնարավորութունն ապահովելու համար, ընկերութայն միջոցները նպատակահարմար և կանոնավոր ձևով (ժամկետների վերաբերմամբ) զետեղելուց բացի, անհրաժեշտ և ուժեղացնել ամենուրեք ապահովագրական վարկերն ոգտագործելու սովորութունը, պարզեցնել այդ վարկերի բացման կարգը և նրանց ոգտագործման պայմանները և, մանավանդ, միջոցներ ձեռք առնել ընդարձակելու ժամկետավոր ավանդների կատեգորիաները, վորոնք նախապատեքազմյան վարկային ընկերութուններում կազմում ելին ավանդների ամբողջ գումարի մոտ 4/5-ը:

12. Ավանդների անվթարութայն (целостность) սովորական յերաշխիք և հանդիսանում ընկերութայն կայունությունը, այն ե՝ յերբ ընկերությունը ունի բավականաչափ հիմնական դրամագլուխ, յերբ նա աշխատում և առանց վնասի, յերբ նա իր գործառնությունները կազմակերպում և կանոնադրութայն համաձայն, յերբ ընկերութայն մեջ խիստ վարկային կարգապահություն և տիրում, յերբ կանոնավոր հիմքերի վրա յե դրված ընկերութայն հաշվապահությունն ու հաշվետվութունը, և յերբ ընկերութայն վարչութայն կազմը հմուտ և գործունչ փարզկանցից ե: Սակայն ներկայումս, յերբ ընկերությունները կայունութայն վերոհիշյալ բոլոր պայմանները զեռ ևս լիովին ձեռք չեն բերված, անհրաժեշտ և միջոցների դիմել

ամբապնդելու և ուժեղացնելու ընակելության վստահությունը դեպի գլուղվարկային ընկերությունները:

13. Հանձնարարել կենսագյուղբանկի վարչությանը, գյուղկոտպխորհրդի և հանրապետական բանկերի հետ համաձայնության գալով, կիրառել ստորին ցանցի կողմից ներգրավված ավանդների ապահովության մասին մշակված կանոնադրության նախագիծը, և ամեն միջոց ձեռք առնել վորջան հնարավոր ե շուտ և ամենուրեք սահմանելու ավանդների ապահովության լերաշխիքներ, միաժամանակ կոչ անելով գլուղվարկի սխառեմի բոլոր ողակներին անհապաղ կիրառելու կանոնադրությամբ նախատեսնվող նախապատրաստական միջոցները: Այն հանրապետական բանկերը, վորոնք լիազորություն չեն ստացել լերաշխաւորության պայմանագրեր ստորագրել, պետք ե իրենց մասնակցության հարցը դնեն իրենց փայտերերի հերթական և արտակարգ ժողովների քննությանը:

14. Հիշյալ միջոցների յեռանդուն և անշեղ կիրառումը նոր խթան կը հանդիսանա ստորին ցանցի ավանդային գործառնությունների ղարգացման համար, յեթե միայն աստիճանաբար իրագործվեն ընկերությունների կայունությունն ապահովող պայմանները, և յեթե ընկերությունն առանձին ակտիվություն հայտաբերի ավանդներ ներգրավելու գործում:

15. Ընկերությունների վարչությունների (ինչպես և նրանց ամբողջ ակտիվի) գլխավոր անելիքն առաջիկայում աչն պետք ե լինի, վոր նրանք, ուշադրությամբ հետևելով տեղական զրամական կուտակման և շրջանառության վիճակին, և նկատի առնելով չուրաքանչյուր առանձին անդամի, յուրաքանչյուր հնարավոր հաճախորդի ուրուչն պայմաններն ու հատկությունները, անհատական մոտեցում ցուցաբերելու միջոցով կարողանան ներգրավել նրա ազատ միջոցները, իբրև ավանդ:

Ազատ միջոցների ներգրավման այդ յեղանակները,

վոր առանձին լեռանդ և ակախվություն են պահանջում՝
կարող են հաջողութեամբ գործադրվել միայն այն դեպ-
քով, իեթե իրապես և լիովին կիրառվեն կոոպերատիվ
ինքնագործունեության սկզբունքները, ինչպես նաև ըն-
կերության վարչական մարմինների պատասխանատվու-
թյունը՝ ընկերության գործունեության դրության և բեղ-
ղության համար:

**ԺԱՄԿԵՏԱՆՑ ՓՈԽԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ
ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ**

1. Ժամկետանց փոխառութիւնները աճումը գյուղ-վարկի սխտեմում մեծապէս խանգարում ե գյուղատըն-տեսութեան վարկավորման աշխատանքների նորմալ ըն-թացքին, ինչպէս նաև դժվարացնում ե գյուղացիական խնայողութիւնները, վորպէս ավանդ՝ ներգրավելուն: Այդ հանգամանքը բացառիկ ուշադրութիւն ե պահանջում վոչ միայն գյուղվարկի սխտեմի բոլոր ողակներից, այլև ամ-բողջ խորհրդային ապարատից և խորհրդային հասարա-կականութիւնից:

2. Գյուղվարկի սխտեմի տարբեր ողակներում՝ վճա-րումները ուշացման և ժամկետանց փոխառութիւնները շարժման ժամին յեղած տվյալները ցույց են տալիս, վոր ժամկետանց փոխառութիւններն աստիճանաբար աճում են, և այդ աճումը կատարվում ե այն շափով, ինչ շափով վար-կը ժողտեմում ե իր անմիջական սպառողին՝ գյուղացուն, ըստ վորում վերին ողակների ժամկետանց փոխառութիւններն ամբողջովին հետևանք են ստորին ողակների ժամկետանց վճարումների:

3. Գյուղացիների կողմից՝ իրենց պարտքերը մարե-լու դժվարութեան պատճառներն այն են, վոր՝

ա) Բավարար ազատութիւն չի տրվում ոգտագոր-ծելու յեղած միջոցները, շնորհիվ փոխառութիւնների նպատակների ավելորդ բեզլամենտացիայի:

բ) Հանրապետական բանկերը վարկերը ժամանակին

չեն հասցնում գյուղբանկերին, և նշանակված ժամկետները չեն համապատասխանում տնտեսական շրջանառության կարիքներին:

գ) Սկզբնական կոոպերատիվ միավորները, և դրանց թվում ստորին ցանցը անճշտապահ են գյուղբանկերին վճարելիք պարտքերի մարման հարցում:

4. Ստորին ցանցի կողմից վճարումներն ուշացնելու պատճառները հետևյալն են.

ա) Փոխառուների կողմից ժամանակին պարտքերը չվճարելը.

բ) Գյուղբանկերի հրահանգչական և վերահսկողական աշխատանքի թուլութիւնը ընկերութիւններում:

գ) Ստորին ցանցի դրամագլուխների բշութիւնը և այդ դրամագլուխների ղեկեղված լինելը տնշարժ ձեռնարկութիւնների մեջ.

դ) Վարկերն իրենց նպատակին չծառայեցնելը:

5. Ժամկետանցներն (просрочка) առաջանում են՝

ա) Ստորին ցանցի աշխատանքի անկանոնութիւնից, յերբ վարկալին աշխատանքը չի արժանանում հարկավոր ուշագործության,

բ) Յերբ վարկերի չափը և ժամկետները չեն համապատասխանում գյուղացիական տնտեսութեան կարիքներին,

գ) Այն սոբեսական-խնամակալական տրամադրութիւններից, վոր դեռ չեն վերացել գյուղացիութեան միջից,

դ) Այն միջամտութեան պատճառով, վոր կատարվում է տեղական վարչական մարմինների կողմից ընկերութիւնների աշխատանքներում՝ փոխառուների անձնավորութիւնը գնահատելու և փոխատվութեան պայմանները վորոշելու նկատմամբ, մի հանգամանք, վոր թուլացնում է ընկերութիւնների վարչութիւնների պատասխանատվութիւնը վարկերի ոգտագործման խնդրում,

յե) Գուլքալին ապահովության թուլությունից,

զ) Այն անտեղյակության պատճառով, վոր հաճախ ընկերությունների վարչությունները ցուցաբերում են փոխառությունների բռնազանձման խնդիրներում,

ե) Կոոպերատիվի վարչության և բռնազանձող ու դատական մարմինների աշխատանքի թուլությունից,

ը) Այն սխալների հետևանքով, վոր տեղի չեն ունենում դյուղատնտեսական մթերքների շուկան կարգավորելու առաքարիզում,

թ) Բերքի սակավության և այլ տարրերային պղծանքի հետևանքով:

6. Ժամկետանց փոխառությունների դեմ պետք է պայքարել չերկու ուղղությամբ. նախ՝ այդ չերկույթր կանխելու, և ապա փոխառուի վերաբերմամբ հարկադրական միջոցներ կիրառելու ուղղությամբ:

7. Ստորին ցանցի ընկերություններում ժամկետանց փոխառությունները կրճատելու համար անհրաժեշտ է.

ա) Ընկերությունների աշխատանքը վճռականորեն դնել վարկային հիմքերի վրա, համաձայն կոոպերատիվ վորկի մասին հրատարակված նոր որոշումի.

բ) Գյուղավարկի սիստեմի բոլոր ողակներում առաջնությունը տալ նրանց՝ ստորադաս ողակներին, հարկ չեղած գեպքերում, ոգնություն ցույց տալու համար,

գ) Պարգեցնել ծրագրային և գործառնական աշխատանքի տեխնիկան, կրճատելով այն ժամանակը, վորի ընթացքում վարկը կենտրոնից ծախսվում է համարում.

դ) Միջոցներ ձեռք առնել, վոր ստորին ցանցն իր ստացած չերկարատե փոխառություններն իրապես ոգտագործի չերկարատե փոխառությունների համար, վոր հնարավոր է միայն այն դեպքում, չեթե ընկերությունը չերկարատե փոխառություն է ստանում ի հատուցումն իր կողմից արդեն տրված չերկարատե փոխառությունների.

յե) Ուժեղացնել ագիտացիոն աշխատանքը դյուղա-

ցիութեան մեջ, նպատակ ունենալով հանրամատչելի գրույցների միջոցով բացատրելու գյուղացիներին գյուղ-վարկի նպատակը և նրա կանոնավոր գործադրութեան միջոցներն ու պայմանները: Այդ նպատակով պետք է միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի գյուղբանկի տեսուչ-ները, գյուղկոոպմիութեան հրահանգիչները և հոգմարմին-ների աշխատակիցները գյուղ գնալիս իրենց այցելու-թյուններն ոգտագործեն նաև նման գյուղացիական ժո-ղովներ գումարելու և գրույցներ կազմակերպելու ուղղու-թյամբ,

դ) Միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի գյուղացու վարկը համաձայնեցվի գյուղատնտեսական ձեռնարկու-մաների հետ,

ե) Ընկերութիւնների վարկային աշխատանքի աս-պարիզում անհրաժեշտ և սովորութիւն դարձնել փոխա-տվութիւնների ապահովութեան այն ձևը, յերբ գույքի գրավագրումից բացի, գյուղացին պայմանագիր է կըն-քում ընկերութեան հետ՝ իր արտադրանքը նրան տալու՝ միջնորդական-վաճառահանական հիմունքներով,

ը) Միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի գյուղացուն տրվող վարկն ոգտագործվի ավելի ռացիոնալ կերպով, վորպեսզի վարկի ոգտագործումը լինի արտադրական և հասույթաբեր,

ժ) Միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի վերջ տրվի տեղական վարչական մարմինների միջամտութեանը ըն-կերութիւնների գործերում,

ժ) Միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի ճշտութեամբ կիրառվի Ռ.Ս.Ֆ.Խ.Հ. Քաղ. Պրոց. կոդեքսի 271 հոդվա-ծը, վորի համաձայն ընկերութիւններին իրավունք է վերապահվում ապահովել փոխատվութիւնները նաև այն գույքի գրավագրմամբ, վոր ձեռք է բերված փոխատվու-թիւնների հաշվին: Իսկ այն հանրապետութիւններում, վորտեղ Քաղ. Պրոց. կոդեքսում նման լրացում չկա, մի-

ջոցներ ձեռք առնել, վոր տեղական հանրապետական կենտրոնները նման վորոշումներ ընդունեն:

Ի) Ուժեղացնել պայքարը սոբեսական — խնամակալական տրամադրութիւններէ դեմ և միջոցներ ձեռք առնել, վոր գլուղվարկի ամբողջ ցանցի աշխատակիցները տոգորվեն այն գիտակցութեամբ, վոր գլուղացիական տրնտեսութեան վերականգնութեան վարկային մեթոդը իրական է միայն այն դեպքում, յետե հաճախորդները գիտակից վերաբերմունք ունեն դեպի այդ վերականգնութիւնը, և վոր վարկային դիսցիպլինայի բացակայութիւնը մեծապես խանգարում է պետութեանը՝ հաջողութեամբ պայքարելու գլուղացիական տնտեսութեան վերականգնման համար:

Լ) Միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի ընկերութիւնների վարչութիւնների վորոշմամբ՝ ժամկետանց փոխատվութիւնները, վարչական ճանապարհով, բռնագանձելու կարգ սահմանվի:

8. Անկախ բոլոր նախագրուշական միջոցներից և ժամկետանց փոխատվութիւնների դեմ մղվող պայքարից, անհրաժեշտ է ստորին ցանցում տպահովել պահեստի միջոցների կուտակում՝ կասկածելի պարտքերը մարելու համար: Այդ պահեստի միջոցները ստորին ցանցում դառնում են ավելի անհրաժեշտ այն պատճառով, վոր անհուսալի պարտքերի պատասխանատվութիւնը բաշխվում է գլուղվարկի սիստեմի զանազան ողակներում խիստ անհամաչափ, և՛ մինչ այդ սիստեմի վերին ողակներում պատասխանատվութիւնը բոլորովին աննշան է, ստորին ցանցում, վորը գործ ունի անմիջապես սպառողի հետ, այդ պատասխանատվութիւնը հասնում է մեծագույն չափերի:

9. Միաժամանակ անհրաժեշտ է կարգավորել նույնպես այն պարտքերի հարցը, վոր ընկերութիւններն են պարտ գլուղբանկերին:

10. Վորպեսզի ընկերությունները ճշտապահությամբ և ժամանակին վճարեն իրենց պարտքերը գյուղքանկերին, և վորչափ այդ անճշտապահությունը հետևանք է ստորին ցանցի փոխառուների մասսայական անճշտապահության, անհրաժեշտ է ձեռք առնել հետևյալ միջոցները.

Ա. Ժամկետանց փոխատվությունների դեմ մղվող պայքարի ապարիզում հիմնական տեղը պետք է տրվի գյուղավարկի տեսուչներին և հրահանգիչներին: Աշխատելով ընկերություններում, նրանք չպետք է սահմանափակվեն ձևական ստուգում կատարելով, այլ վորպես կանոն, պարտավոր են հրահանգներ տալ ընկերությանը թե փոխառվական գործը կանոնավոր չիմքերի վրա դնելու և թե կազմակերպելու ժամկետանց փոխատվությունների բռնադատման աշխատանքը: Այդ խնդիրները հաջողությամբ լուծելու համար անհրաժեշտ է ուժեղացնել և բարձրացնել տեսչական ապարատի վորակը, ազատել տեսչական բաժինները ավելորդ վիճակագրական աշխատանքներից, տեսուչներին կցել առանցքին շրջանների և նրանց պատասխանատու դարձնել այդ շրջանների վիճակի համար:

Բ. Խնդրել Արդժողկոմատին, վոր նա համապատասխան միջոցներ ձեռք առնի, վորպեսզի դատական մարմինները առանձին ուշադրությամբ վերաբերվեն գյուղքանկերի հարուցած հայցերին՝ պարտքերը ժամկետը լրանալուց առաջ՝ բռնադատելու վերաբերմամբ, այն դեպքերում, չերբ ընկերությունները կանոնավոր կերպով չեն ոգտագործում ստացած փոխատվությունները:

Գ. Ուժեղացնել ստորին ցանցի հիմնական դրամագլուխները՝ նորմալ պայմաններով փոխատվություններ տալու միջոցով, վորպիսի նպատակով պետք է միջնորդություն հարուցել հատուկ միջոցներ ստանալու համար:

11. Ժամկետանց փոխատվությունները կրճատելու ընդհանուր միջոց է հանդիսանում վարկերը ստորին ցան-

ցին փոխանցելու գործառնական աշխատանքի վերակազմութիւնը և այդ նպատակով անհրաժեշտ է.

Ա. Վերացնել յուրաքանչյուր չեռամսյակում նպատակային ժամկետավոր փոխառութիւններ տալու սխտեմը.

Բ. Փոխարինել այդ սխտեմը գլուղբանկերին և ընկերութիւններին ֆինանսավորելու սխտեմով, նպատակ ունենալով իրագործելու այն ծրագրները, վորոնք ժամանակին համաձայնեցված են վերադաս ողակների հետ, և միաժամանակ հաշվառման յենթարկել վերջիններէս պարտքերի աճումն ու նվազումը անտեսական տարվա զանազան շրջաններում, ըստ վորում ընկերութիւնների ֆինանսավորման ծրագրներում պետք է թողնվեն նրանց համար նպատակային գործադրութիւնից ազատ, պահեստի միջոցներ, վոչ պակաս, քան ծրագրի ընդհանուր գումարի 25% - ի չափով:

Գ. Վարկային աշխատանքը դնել պլանային հիմքերի վրա, այնպես, վոր ընկերութիւնների կողմից ոգտագործված այն միջոցները, վորոնք տրված չեն իբրեւ կարճատե փոխառութիւններ, գլուղատնտեսական արտադրութիւնից հոսեն գլուղատնտեսական ապրանքաշրջանառութիւն յերակները, այսինքն՝ իբրք գլուղացիական տնտեսութիւնը գտնվում է իր դրամական շրջանառութիւն ամենաքարձը շրջանում:

12. Տարերային ազետների դեպքում անհրաժեշտ է լինում փոխառուներին տրված փոխառութիւնների ժամկետները հետաձգել. գլուղվարկի սխտեմի վերադաս ողակները պետք է նկատի առնեն հետաձգված ժամկետները և իրենց հերթին հետաձգեն իրենց կողմից տրված փոխառութիւնների ժամկետները, ըստ վորում ժամկետների այդպիսի հետաձգումը չը պետք է կատարվի ի հաշիվ փոխառուներին, ըստ վարկային ծրագրի, հասանելիք վարկերի կրճատման:

13. Հանձնարարել Կենսագրողընկին ուսումնասի-
րելու աշն հարցը, թե ինչ կարգով պետք է անցկացնել
կառավարական մարմինների ցուցմունքներով տրվող հա-
տուկ վարկերը, վորպեսզի վերանան այդ ասպարիզուժ
յեզած թերությունները:

**ՄԻՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ՍՏՈՐԻՆ ՑԱՆՑՈՒՄ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ
ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՎԱՐԿԻ ՍԻՍՏԵՄՈՒՄ**

Համագումարը նշում է, Վոր գյուղվարկի սխառեմի մեջ մտնող գյուղվարկային ընկերությունների միջնորդական ապրանքային գործառնությունները վերջին տարին սկսել են կենտրոնանալ ապրանքաշրջանառության շուրջը, վորը կապված է գյուղատնտեսական արտադրության հետ:

Սպառողական ապրանքների առեւտուրը դադարեցված է գյուղվարկային ընկերությունների մեծամասնության մեջ: Սակայն՝ ապրանքային գործառնությունները դեռ կանոնավոր հիմքերի վրա չեն դրված, և մի շարք հանրապետություններում նկատվում են շեղումներ այդ գործառնությունների մեջ դրվող միջոցների համար սահմանված չափերից, ինչպես նաև՝ այլ թերություններ:

Այդ հանգամանքներն ստիպում են գյուղվարկի սխառեմին ընդունել հետևյալ հիմունքները գյուղվարկային ընկերությունների ապրանքային գործառնությունների կազմակերպման և ֆինանսավորման համար:

1. Միջնորդական գործառնությունների կազմակերպումը

1. Դյուղատնտեսական վարկային ընկերությունները պետք է կատարեն միայն այնպիսի ապրանքային գործառնություններ, վորոնք կապ ունեն գյուղատնտեսու-

թյան արտադրանքը վաճառահանելու և գյուղատնտեսության համար արտադրական նշանակութիւն ունեցող ապրանքներ մատակարարելու հետ: Այդպիսի գործառնութիւնները պետք է կատարվեն բացառապէս անդամների հանձնարարութեամբ (կոմիսսիոն և այլն), ինչպէս նաև կոոպերատիվ, պետական և հասարակական կազմակերպութիւնների հանձնարարութեամբ, իսկ հատուկ դրամագլուխներ լինելու դեպքում՝ նաև կայուն հաշվով, համաձայն ներքոհիշյալ պահանջների:

2. Ընկերութեան կոմիսսիոն-միջնորդական վաճառահանութեան հետ կապված գործառնութիւնների ձևեր կարող են լինել, որին ալ՝ ընկերութեան անդամներին պատկանող միջերջները վաճառելու հանձնարարութիւնը ընդունելը (առանց արժեքը անմիջապէս հատուցելու կամ արժեքի մի մասը անմիջապէս հատուցելու պայմանի) և կոմիսսիոն-գրավային գործառնութիւնները:

3. Ընկերութիւնները, մի կողմից, պետք է ունենան կոոպերատիվ միութիւնների կամ պետական կազմակերպութիւնների հանձնարարութիւնը միջերկու գյուղատնտեսութեան արտադրանքը, իսկ մյուս կողմից՝ պետք է կազմակերպեն, անդամների հանձնարարութեամբ, գյուղատնտեսական միջերջների ընդունելութիւնը՝ այդ միջերջները վաճառահանելու համար: Նման դեպքերում պետք է աշխատել, վոր միջերջները հանձնվեն առանց արժեքը անմիջապէս հատուցելու պայմանի: Սակայն, հարկ յեղած դեպքերում, կարելի չէ վճարել հանձնողներին արտադրանքի շուկայի արժեքի մի մասը:

4. Արտադրանքը կոոպերատիվ միութեան կամ պետական կազմակերպութիւններին հանձնելիս, ընկերութիւնը պետք է անմիջապէս ստանա միջերջի արժեքի նախնական հատուցումը, համաձայն պայմանագրի:

Միջերջները կոոպերացիայի միջոցով վաճառելու ձեռնովութիւնը պետք է հիմնված լինի՝ այդ միջերջնե-

ըը կոոպերատիվ պահեստներում և ձեռնարկություններում տեսակավորելու (сортировка) և վերամշակելու պայմանի վրա:

Կոոպերատիվ միությունները պետք է վաճառեն բացառապես կենտրոնական շուկաներում կամ արտահանեն արտասահման: Արտադրանքի գները պետք է աճապես լինեն, վոր դրանով ծածկվեն փոխադրության հետ կապված բոլոր ծախքերը, վոր հատուցվի մթերքների արժեքի մնացորդը (նախնական վճարումից հետո), վոր ավելացվեն ընկերության այն դրամագումարները, վորոնք գործադրվում են ագրիկուլտուր և այլ ձեռնարկությունների համար, համաձայն ԱՊՊ 1927 թ. փետրվարի 25-ի վորոշման:

5. Մթերքների արժեքի մնացորդը վճարելիս՝ պետք է հաշիվ տալ ընկերության անդամներին վաճառահանական գործառնությունների մասին: Ընկերության անդամների ընդհանուր ժողովը պետք է վորոշի, թե իրենց հասանելիք լրացուցիչ գումարների վոր մասը կարող է անմիջապես տրվել մթերք տվողներին, և վոր մասը պետք է ոգտագործվի ընդհանուր կոոպերատիվ ձեռնարկությունների համար, վորպիսի ձեռնարկությունների նպատակը արտադրանքի վորակի հետագա բարելավումն է հանդիսանում: Ընդհանուր ժողովը նմանապես պետք է վորոշի, թե հիշյալ գումարներից վորքան պետք է մասնատրվի հատուկ կամ պահեստի դրամագումարներն ուժեղացնելու համար:

6. Կոմիսիոն-գրավային գործառնությունը նման է մթերքները վաճառահանելու (անդամների հանձնարարությամբ) գործառնությանը: Տարբերությունն այն է, վոր այս դեպքում մթերքը պահվում է ընկերության մոտ մինչև վոր շուկայում բարենպաստ պայմաններ ստեղծվեն, ինչպես նաև այդ մթերքը կարող է վաճառվել այն գրանորդին, վորին ցույց կտա հանձնողը: Փոխատվության համար 12⁰/₀-ից ավելի տոկոս չի բարդվում:

Կոմիսսիոն-գրավայրին գործառնությունները չպետք է շփոթել լուբարդային տիպի գրավայրին գործառնությունների հետ, վորոնք տարբերվում են նրանով, վոր փոխառությունը տրվում է մթերքը վորոշ ժամանակով գրավ դնելու պայմանով: Ժամկետը հասնելուց հետո ընկերությունը հետ է ստանում իր տված փոխառությունը, կամ իրավունք է ստանում վաճառելու արտադրանքը:

7. Ընկերությունը պետք է մասնագիտանա վորոշ տիպի գործառնություններում, վորոնք ս մին տարի կրկնվում են: Վաճառահանելու համար ընկերությունը պետք է ընդունի սիպն աչնպիսի մթերքներ, վորոնք տվյալ շրջանի ապրանքային արտադրանքի հիմնական տեսակներն են հանդիսանում, որինակ. ա) հաց, միս, խոտ, բ) կաթնամթերքներ, կարտոֆիլ, գ) միրգ և բանջարեղեն, դ) հումուլթ, սորթիներ, միս և այլն:

Կազմակերպելով իր շրջանի վորոշ կարևոր արտադրանքի վաճառահանությունը, ընկերությունը ուժեղացնում է համապատասխան ապրանքային ճյուղերի զարգացումը և իր հերթին ոգտագործում է այդ ճյուղերի համար անհրաժեշտ արտադրական վարկերը:

8. Ընկերությունները պետք է վաճառահանեն իրենց անդամների արտադրանքը բացառապես Միությունների և պետական կազմակերպությունների միջոցով: Ընկերությունը չպետք է կապվի մասնավոր շուկայի հետ:

9. Ոչն ընկերությունները, վորոնք մտնում են գյուղավարկի սխտեմի մեջ և կոմիսսիոն-միջնորդական գործառնություններ են կատարում, այդ գործառնությունների հաշվետարությունը և հաշվետվությունը կազմակերպվում են համաձայն գյուղբանկի կողմից հրատարակվող և գյուղկոոպսիության հետ համաձայնեցվող կանոնների:

10. Գյուղատնտեսության համար արտադրության միջոցներ և արտադրական նշանակություն ունեցող այլ ապրանքներ մատակարարելու հետ կապված գործառնություն

թյունները պետք է կազմակերպվեն ընկերության անդամներից հանձնարարություններ ընդունելու հիմունքով, ըստ վորում հանձնարարություն տվողներից կանխավճար է ստացվում, վորպիսի նպատակով և անհրաժեշտ է կազմակերպել պատվերների սեզոնային ընդունելություն: Մինչև անդամների հանձնարարությամբ կոմիսսիոն գործառնություններ կատարելը, թույլատրվում է Միության և պետարմինների կոմիսսիոն հանձնարարություններով տարածել ալիսի ապրանքներ, վորոնք մասսայական գործածություն ունեն, որինակ՝ գլուղատնտեսական ինվենտար, գլուղմեքենաների պահեստամասեր և այլն:

11. Մատակարարման նպատակին ծառայող միջնորդական գործառնությունները պետք է կատարվեն ընկերության հատուկ դրամագլուխների հաշվին, անդամների հատուկ մուծանքների հաշվին, Միության կամ պետական կազմակերպությունների ապրանքային վարկերի հաշվին, ինչպես նաև գլուղբանկերի համապատասխան վարկերի հաշվին:

12. Ընկերությունն ապառիկ ձևով մատակարարական գործառնություններ է կատարում, անդամներին ապրանքներ բաց թողնելով՝ յուրաքանչյուրի համար բացված վարկի սահմաններում: Նման գործառնություններ կարող են կատարվել միայն անդամների ընդհանուր ժողովի թույլտվությամբ և այն ել առանձնապես մատնանշված ապրանքների վերաբերմամբ. այդպիսի ապրանքներ են՝ գլուղմեքենաները, սերմացուն, պարարտացման նյութերը և այլն: Անդամներն ապրանքը ստանալիս պատշաճ պարտավորագիր են տալիս ընկերությանը:

13. Ներկայումս, յերբ անդամների հանձնարարությամբ կատարվող գործառնությունների հետ միասին գործառնություններ են կատարվում նաև կայուն հաշվով, վերջին տեսակի գործառնությունները պետք է կատարել միայն հատուկ դրամագլուխ լինելու դեպքում:

Կայուն հաշվով կատարվող գործառնությունների համար պետք է գործադրել այնչափ միջոցներ, վորքան թույլ են տալիս հատուկ դրամագլուխները (սեփական և փոխառու), և հատկապես այդ նպատակով ստացված փոխառությունները և վարկերը:

Ընկերության հաշվին կատարվող ապրանքային գործառնություններից առաջացած պարտքերի ընդհանուր գումարը չի կարող ավելի լինել, քան նախատեսված և կանոնադրությամբ:

14. Գյուղվարկային ընկերություններն առևտրա-միջնորդական գործառնություններ են կատարում այն հիմունքներով, վոր սահմանված են գյուղատնտեսական կոոպերացիայի սխեմայի կողմից:

II. Միջնորդական գործառնությունների վարկավորումը

15. Գյուղրանկերը պետք է միջոցներ ձեռք առնեն ապահովելու ստորին ցանցի միջնորդական գործունեությունը թե կարճատև վարկերով և թե չերկարատև փոխառություններով՝ հատուկ դրամագլուխներ կազմելու համար:

16. Միջնորդական գործառնությունների համար անհրաժեշտ հատուկ դրամագլուխներ կազմելու նպատակով տրվող չերկարատև փոխառությունները ստանում են գյուղվարկային ընկերությունները, վորպես ընդհանուր կանոն՝ այնչափ, վորչափ նրանք միջոցներ են մասնատրել հատուկ դրամագլուխների համար և միայն այն պայմաններով, վորոնք հնարավորություն կտան միջնորդական գործառնությունները դնելու առողջ կոոպերատիվ հիմքերի վրա:

III. Վաճառահանական գործառնությունների վարկավորումը

17. Գյուղվարկային ընկերությունների միջնորդական վաճառահանական գործառնությունները չենթակա-

յեն ֆինանսավորման. ա) վորպես կոմիսսիոն գործառնություններ, վորոնք կատարվում են անդամների հանձնարարութեամբ, գ) վորպես գյուղկոոպերացիայի Միությունների համար միջերուսներ անող գործառնություններ, վորոնք կատարվում են այդ միությունների հանձնարարութեամբ:

18. Կոմիսսիոն-միջնորդական վաճառահանական գործառնությունները կատարվում են այն միջոցներով, վորոնք տրվում են անդամների կողմից, վորպես արտադրանք, առանց արժեքը անմիջականորեն և լիովին հատուցելու, ինչպես նաև այն հատուկ վարկերով, վորոնք տրամադրվում են գյուղբանկերի կողմից: Այդպիսի գործառնություններում կարող են ոգտագործվել նաև գյուղկոոպերացիայի Միությունների և պետական կազմակերպությունների հատուկ վարկերը, վորոնք (կազմակերպությունները) միջերումներ անելու հանձնարարություն են տվել:

19. Գյուղբանկերի և գյուղկոոպերացիայի Միությունների միջև պայմանագրեր են կնքվում կոոպերատիվ միջերումների ֆինանսավորման համար՝ ապակենտրոնացման կարգով: Միջերումների համար վարկեր են տրվում ընկերություններին՝ նրանց այն պայմանագրերի դիմաց, վոր կնքել են նրանք Միությունների կամ, բացառիկ դեպքերում, պետարմինների հետ՝ վարկային ընկերությունների վարկունակութեան համեմատ:

20. Կոմիսսիոն — միջնորդական վաճառահանական գործառնություններ կատարելու համար տրվող վարկերի ամենացանկալի ձև պետք է համարել սոլո-մուրհակներով կամ այլ պարտագրերով ապահոված հատուկ ընթացիկ հաշիվը: Այդպիսի հաշիվով լեղած պարտքերը պետք է մարվեն՝ ընկերութեան կողմից հանձնված արտադրանքի հաշվեհարդարը գյուղբանկում կենտրոնացնելու միջոցով և կարող են վերականգնվել ընկերութեան դրամական կարիքի համեմատ: Վարկավորման ժամկետները պետք է զու-

գաղիպեն սեզոնային վաճառահանական գործառնություններն ավարտելու ժամկետներին հետ:

Ցանկալի յե, վոր կոմիսսիոն-միջնորդական վաճառահանական գործառնությունները համաձայնեցվեն այն գործառնությունների հետ, վորոնք կատարվում են Միությունների հանձնարարությամբ մթերութիւններ անելու նպատակով:

Բ. Մասականադատական միջնորդական գործառնությունների վարկավորումը

21. Գյուղվարկային ընկերությունները մատակարարման առարկաների մթերումը պետք է կատարեն Միությունների, և բացառիկ դեպքերում, տնտեսական մարմինների միջոցով, ըստ վորում Միությունները և տնտեսական մարմինները գյուղընկերում ստանում են հատուկ վարկեր:

22. Գյուղվարկային ընկերությունները պետք է նախորոք պայմանագրական համաձայնություն կնքեն կոոպերատիվ Միությունների լեվ պետկազմակերպությունների հետ՝ նրանցից մատակարարման ապրանքներ ստանալու հնարավորությունների և պայմանների մասին: Համաձայնագրի պատճենը պետք է տրվի գյուղընկին, վորը ֆինանսավորում է այդ գործառնությունները:

23. Գյուղկոոպերացիայի Միությունների և պետկազմակերպությունների այն ծրագրները, վորոնք կազմված են ընկերությունների համար մատակարարման ապրանքներ մթերելու նպատակով, ֆինանսավորման մասում պետք է նախապես համաձայնեցվեն գյուղընկերի հետ: Մատակարարման ապրանքների մթերութիւնների ֆինանսավորման համար գյուղընկի և Միության միջև կնքվող պայմանագրի մեջ պետք է նկատի առնվեն. ա) գյուղվարկային ընկերությունների այն մուրհակների զեղչումը, վորոնք ստացել է Միությունը ի հատուցումն կանխավճար դու-

մարների, չեթե կանխավճարը կանխիկ դրամով չի մուծ-
ված. բ) ձեռք բերվող ապրանքի արժեքի մնացած մասի
ֆինանսավորումը՝ Միությանը ապրանքալին ակրեդիտիվ-
ներ հատկացնելու միջոցով, չեթե արժեքի այդ մասը չի
ծածկվում Միության մուրհակներով, Այդ դեպքում,
դրամն ակրեդիտիվով պետք է վճարվի Միության հրա-
մանով գնված ապրանքի առաքման դիմաց: Ապրանքն
ուղարկվում է գյուղրանկի հասցեով: Ապրանքի հանձնումը
գյուղկոտավիությանը կատարվում է Միության և բանկի
միջև կնքված հատուկ համաձայնության հիմունքով:

Ամեն անգամ ապրանքը ստանալուց հետո Միություն-
ները բաց են թողնում ապրանք՝ կամ կանխիկ հաշվով,
համապատասխան գումարներով ծածկելով իրենց պարտքը
գյուղրանկին, կամ՝ ապառիզ հաշվով: Վերջին դեպքում
ապառիզ ապրանք ստացող ընկերությունների պարտա-
դրերը, գյուղրանկի համաձայնությամբ, ընդունվում են
ի հատուցումն Միության պարտքերի:

24 Այն դեպքում, չեթե կոոպերատիվ միությունները
գյուղմեքենաներ են մատակարարում, ալդալիսի գործառ-
նությունները վարկավորվում են գյուղվարկի սխեմայում
գործող հատուկ կանոնների և հրահանգների համաձայն: Վար-
կերի այն մասը, վորը պահանջվում է ապրանքի գիմաց
պետարգյունաբերությանը կանխավճար տալու նպատակով,
կենտրոնացման կարգով տրվում է կոոպերատիվ կենտրոն-
ներին կամ պետմարմիններին: Այդ վարկերը, ըստ համաձայ-
նության, կարող են մարվել հաշվեհարդարի վարկերով:
Ինչ վերաբերում է ապրանքը ստանալու համար վճարելիք
գումարներին, ալդալիսի միջոցները տրամադրվում են
գյուղրանկերին՝ համապատասխան վարկեր բանալու կար-
գով՝ ակրեդիտիվներով հաշվեհարդարներ կատարելու
համար:

25. Մանր գյուղատնտեսական ինվենտար և զահես-
տամասեր ձեռք բերելու համար վարկեր են տրվում: Թե

կենսարոնացման կարգով կոոպերատիվ կենտրոններին և պետամարմիններին հիշյալ ապրանքները գնելու համար, և թե տեղական բանկերի և գյուղկոոպերացիայի Միությունների միջոցով վարկային ընկերություններին անհրաժեշտ ինվենտարն ու պահեստի մասերը կոոպերատիվ կենտրոններից կամ պետամարմիններից ձեռք բերելու համար, Այդ ապրանքների հետագա բաշխումը գյուղվարկային ընկերություններին՝ կատարվում է այն կարգով, վոր հիշված է վերևում:

26. Մաքուր կամ բարելավված սերմացու և տնկանյութեր հայթալթելու համար վարկեր են տրվում այն դեպքում, չեթե այդ նյութերի հայթալթումը մացրված է գյուղատնտեսության զարգացման ծրագրի՝ մեջ: Վարկերն անմիջականորեն տրվում են այն կազմակերպություններին, վորոնք մաքուր և բարելավված սերմացու և տնկանյութեր են հայթալթում տեղերում: Վարկերի համար իբրեւ ապահովութիւն պետք է ծառայի հայթալթված սերմացուն: Սերմացուն ապառիկ բաց թողնելիս պետք է գործառնութիւնը համաձայնեցնել գյուղբանկի հետ, և նման դեպքերում մթերված սերմացու ձեռք բերող գյուղվարկային ընկերությունների պարտազրեբը գործադրվում են կոոպերատիվ Միությունների պարտքերը ծածկելու համար:

**ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԿՈՄԻՍԻՈՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԳՅՈՒՂՎԱՐԿԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ**

Համագումարն արձանագրում է, Վոր՝

ա) Ապրանքային շրջանառության և դրամա-վարկային հարաբերությունների զարգացումը քաղաքի և գյուղի միջև կորուզ է իրագործվել այն բանկային ախպի հաստատությունների աջակցությամբ, Վորոնք կարող են հաճախորդների միջև հաշվեհարդար կատարելու հանձնարարություններ ստանձնել.

բ) Գյուղավարկային ընկերությունները, իրենց գյուղությամբ լինելով բանկային հաստատություններ և մտնելով գյուղավարկի բանկային սիստեմի մեջ, ամեն հնարավորությամբ ունեն բանկային կոմիսիոն հանձնարարություններ կատարելու համար.

գ) Բանկային կոմիսիոն գործառնությունների զարգացումը գյուղավարկային ընկերություններում անհրաժեշտ է Վոչ միայն այն պետական և կոոպերատիվ հաստատությունների շահերի տեսակետից, Վորոնք կապված են գյուղատնտեսության հետ, այլևս համապետական շահերի տեսակետից, Վորովետև հիշյալ գործառնությունների հետեւանքով՝

1. Կրճատվում է դրամի շարժումն ու շրջանառությունը քաղաքի և գյուղի միջև՝ հաշվեհարդարային գործառնությունների ասպարիզում.

2. Պակասում է դրամանիշներ դուրս տալու կարիքը, և ամբապնդվում է մեր դրամական վալյուտան.

3. Բարելավվում են առեփորական և արդյունաբերական գործունեությունների ընդհանուր պայմանները:

դ) Գյուղավարկային ընկերությունների բանկային գործառնությունների շնորհիվ ֆինանսական կապ է ստեղծվում զանազան հաստատությունների և կազմակերպությունների հետ, ավելանում է ընկերությունների հեղինակությունը, աստիճանաբար ընկերությունները դառնում են տեղական շրջանների վարկային կենտրոններ, և հետզհետե աճում են այդ ընկերություններում ավանդներն ու ընթացիկ հաշիվները:

Գյուղավարկային ընկերությունների բանկային կոմիսիոն գործառնություններին դարկ տալու նպատակով, համագումարը վորոշում է.

1. Զգուշություն պահպանելով՝ վարկային ընկերություններին բանկային կոմիսիոն գործառնություններ կատարելու աշխատանքներին մասնակից դարձնելու գործում, գյուղատնտեսական բանկերը բոլոր հաճախորդների կարիքները լիովին հոգալու, ինչպես նաև գյուղատնտեսական վարկին զարկ տալու նպատակով, պետք է ընդլայնեն բանկային կոմիսիոն գործառնություններ կատարող ընկերությունների ցանցը:

2. Գյուղավարկային ընկերություններում բանկային կոմիսիոն գործառնությունները զարգացնելու համար անհրաժեշտ է վոր՝

ա) Կենտրոնական պետական և կոոպերատիվ հաստատությունները ցուցմունքներ տան իրենց տեղական բաժանմունքներին, գործակալություններին և նրանց հետ կապված կազմակերպություններին այն մասին, վոր նրանք իրենց ամբողջ հաշվեհարդարը գյուղի հետ կատարեն գյուղավարկի սիստեմի հաստատությունների, վորոնց թվում և վարկային ընկերությունների միջոցով.

բ) Գյուղատնտեսական բանկերը տեղերում համաձայնություն կնքեն պետական և կոոպերատիվ հաստա-

տությունները հետ այն մասին, վար այդ հաստատություններն իրենց ամբողջ դրամական հաշվեհարդարը գյուղի հետ կատարեն գյուղբանկերի և նրանց ներքին թղթակցական ցանցի միջոցով, ըստ վորում գյուղբանկերը յերանխավորում են տրված կոմիսսիոն հանձնարարությունները ճշգրիտ կատարման համար.

գ) Գյուղվարկային ընկերություններին իրավունք տրվի արտոնյալ պայմաններով դրամական փոխադրություններ կատարելու՝ փոստով և հեռագրով.

3. Բանկային կոմիսսիոն գործառնությունների կազմակերպուած գյուղվարկային ընկերություններում պետք է հիմնվի գյուղբանկերի հետ կ'ըջվող թղթակցական պայմանագրերի վրա, ըստ վորում ընկերություններն ընդունվում են թղթակցական ցանցի մեջ հետևյալ պայմաններով.

ա) Գյուղվարկային ընկերություններում բանկային կոմիսսիոն գործառնությունն' ըր ղարգացումն ապահովելու համար անհրաժեշտ է մտցնել գյուղվարկի ներքին թղթակցական ցանցի մեջ, ըստ հնարավորության, այն բոլոր գյուղվարկային ընկերություններին, վորոնք գործում են տնտեսապես ուժեղ և կայուն շրջաններում, վորոնք միմիանց հետ մշտական առեւտրական և դրամական կապեր ունեն.

բ) Գյուղվարկային ընկերությունները պետք է լավ պատրաստված լինեն բանկային գործառնություններ կատարելու համար.

գ) Գյուղվարկային ընկերությունները պետք է ֆինանսապես ամուր լինեն, և նրանց աշխատանքը դրված լինի առողջ հիմքերի վրա.

դ) Գյուղվարկային ընկերությունները հարկ չեղած դեպքերում, պետք է ունենան իրենց տրամադրության տակ բանկային հանձնարարություններ կատարելու համար անհրաժեշտ գումարներ:

4. Գյուղվարկային ընկերությունների հետ թղթակցական հարաբերություններ սահմանելիս ցանկալի յե, վոր նկատի առնվեն հետեւյալ պայմանները.

ա) Վոր թե գյուղվարկային ընկերությունները և թե գյուղբանկերը թղթակցական հանձնարարություններ կատարեն միատեսակ պայմաններով.

բ) Վոր բոլոր հաճախորդների բանկային հանձնարարությունները կատարվեն արտոնյալ և միատեսակ պայմաններով.

գ) Վոր թե ընկերությունների չեվ թե գյուղբանկի բանկային հանձնարարությունների ընդհանուր գումարը որակաւ 1000ռ. ավելի չը լինի, ըստ վորում ալ գումարը կտրող ե ավելացվել միայն ալն հատուկ դեպքերում, յերբ ընկերությունը գործ ունի խոշոր հաճախորդների հետ, չեվ չերբ ընկերության ֆինանսական դրությունը բավականաչափ ամուր չեվ կայուն ե.

դ) Վոր մի ընկերության համար բանկային վարկ սահմանվի վոչ ավելի քան 3000 ռ. գումարով, վորը կտրող ե ավելացվել միայն «Գ» կետում հիշված դեպքերում.

ե) Վոր թղթակցական հաշվի համար, թե ըստ պարտքի և թե ըստ պահանջի, միատեսակ տոկոսներ բարդվեն.

5. Գյուղվարկային ընկերություններին պետք ե հատուկ վարկեր տալ բանկային հանձնարարություններ կատարելու համար միայն ալն դեպքերում, յերբ ընկերության ստանձնած վճարողական հանձնարարությունների և փոխադրությունների գումարը ավելի ե, քան ինկասսո հանձնարարությունների գումարները, ըստ վորում վարկ ե տրվում ալն չափով, վոր ընկերությունն ի վիճակի լինի կատարելու վճարողական հանձնարարությունները:

6. Ալն դեպքում, չերբ գյուղբանկերի ստանձնած վճարողական հանձնարարությունները և փոխադրություններն են ավելի, անհրաժեշտ ե դրամական փոխադրությունները կարգավորել՝ աշխատավորական խնայողական

ժանձարկղների հետ հատուկ համաձայնություն կնքելով՝
փոխադրվելու են Նրանց միջոցով կատարելու համար:

Առանձին դեպքերում ցանկալի լի, վոր ընկերութիւնների համար հատուկ արտոնութիւններ սահմանվեն, և փոխադրական հանձնարարութիւնների հետ կապված ծախքերը հոգան գլուղրանկերը:

7. Խնդրել կենտգլուղբանկին միջնորդելու ԽՍՀՄ ՖժԿ-ի առաջ, վորպեսզի թույլ տրվի շրջագործկոմներին՝ գլուղմիաս-հարկի գուժարները փոխադրելու զամֆինբաժիններին վարկային ընկերությունների միջոցով, ինչպես նաև միջնորդելու Պետապլի առաջ, վորպեսզի թույլ տրվի նրանց չնեթակա հաստատություններին իրենց զբամական միջոցները փոխադրելու, փոխադրությությունը կատարել վարկային ընկերությունների միջոցով, ըստ վորում փոխադրությությունների չափը, ժամկետը և պայմանները պետք են վորոշեն գլուղբանկերը և հիշյալ հաստատությությունների տեղական մարմինները, փոխադարձ համաձայնությամբ:

8. Գյուղավարկային ընկերութիւններում բանկային կոմիսսիոն զործառնութիւններ զարգացնելու ճանապարհին կանգնած դժվարութիւնների դեմ մաքառելու համար, անհրաժեշտ է ուժեղացնել վարկային ստորին ցանցի աշխատակիցների պատասխանատւութիւնը բանկային կոմիսսիոն գործառնութիւնների ասպարիդով՝ հատուկ առարկա մտցնելով կոոպերատիւ — հաշվետարական դասընթացներում, ինչպես նաև գյուղավարկային ընկերութիւնների աշխատակիցների համար հատուկ հրահանգչական խորհրդակցութիւններ կազմակերպելու միջոցով։ Անհրաժեշտ է նաև հրատարակել յուրաքանչյուր հանրապետութիւն լեզվով հանրամատչելի ձեռնարկներ բանկային կոմիսսիոն գործառնութիւններ վարելու մասին, բլանկներ, գրքեր հայկ. Խնդրել Կենտգլուղբանկին, վոր նա իր վրա վերցնի անհրաժեշտ գրքերի և բլանկների, ինչպես նաև մանրամասն հաշվետւութիւն բլանկների հրատարակութիւն։

նը, այդ գրքերն ու ձեռնարկները վարկային ընկերություններին մատակարարելու համար:

9. Անհրաժեշտ է վճռական միջոցներով պաշարել թղթակցական պայմանագրերի այն խախտումների դեմ, վոր թույլ են տալիս վարկային ընկերությունները, և՛ մասնավորապես, թղթակցական հաշվով յեղած պարտքերն ուշացնելու դեմ: Միաժամանակ պետք է ուժեղացնել հրահանգչական աշխատանքն ընկերություններում, և բարձր տոկոս սահմանել ընկերությունների կողմից ժամանակին չվճարված պարտքերի համար:

10. Բանկային գործառնությունների աշխատանքը գյուղավարկային ընկերություններում կանոնավոր հիմքերի վրա դնելու համար անհրաժեշտ է վորոշ կարգ պահպանել ընկերություններն այդ գործառնություններին մասնակից դարձնելու վերաբերմամբ, առաջնորդելով հետևյալ հիմունքներով.

ա) Սկզբնական շրջանում փորձ ձեռք բերելու նպատակով ընկերություններին հանձնարարվում է կատարել ամենապարզ բանկային գործառնությունները, ինչպես նաև փոխադրություններ, վճարողական հանձնարարություններ, մուրհակների, փոխադրագրերի և այլ փաստաթղթերի գանձում (ինկասսո):

բ) Հիշյալ գործառնություններին ծանոթանալուց, նրանց ելությունը ու տեխնիկան յուրացնելուց, ինչպես նաև հանձնարարությունները և թղթակցական պայմանագրերի պայմանները կատարելու վերաբերմամբ ճշտապահութուն ցուցաբերելուց հետո, ընկերություններին իրավունք է տրվում ընդունել և տալ ավելի բարդ հանձնարարություններ, որինակ՝ դրամական և ապրանքային ակկրեդիտիվներ և այլն:

գ) Ընկերությանը իրավունք է տրվում թղթակցական հարաբերություններ ունենալ միայն գյուղատնկի հետ և միայն հետո, լերը ընկերությունը միանգամայն յուրացրած

կլինի բանկային գործառնությունների ելութունը և տեխնիկան և բավականաչափ ճշտապահութուն կը հայանաբերի թղթակցական պայմանագրերում նախատեսված բոլոր պայմանները կատարելու վերաբերմամբ, ընկերությանը իրավունք ե տրվում բանկային հանձնարարություններ ընդունել և տալ գլուղրանկի ներքին ցանցի բոլոր թղթակիցներին:

11. Գլուղրարկային ընկերությունները կարող են մրտնել համամիութենական ցանցի մեջ հետևյալ պայմաններով.

ա) Ընկերության վճարողական հանձնարարությունները պետք ե հաստատվեն այն գլուղրանկի կողմից, վորի հաշվին ընկերությունն աշխատում ե: Գլուղրանկը ծածկագրում ե այդ հանձնարարությունները: Առանձին ընկերություններին կարող ե իրավունք տրվել ամիջական հանձնարարություններ տալու՝ Գլուղրանկի և Կենտրոնականի միջև կայացած հատուկ համաձայնությամբ:

բ) Ամենուրյա լիմիտը, վոր սահմանվում ե ընկերության և համամիութենական ցանցի թղթակիցների վճարողական հանձնարարությունների համար, չը պետք ե գերազանցի հազար ռուբլուց: Առանձին դեպքերում, գլուղրանկի պատճառաբանված միջնորդությամբ, իրենց աշխատանքը միանգամայն կանոնավորած ընկերությունների համար ամենուրյա լիմիտները կարող են ավելացվել Կենտրոնականի վարչության հատուկ վորոշմամբ:

գ) Այն դեպքերում, լերը ընկերությունը վճարողական հանձնարարություն ե ստանձնել սահմանված լիմիտից ավելի գումարով, ոժանդակ գումարը փոխադրվում ե ընկերությանը հոռագրով կամ փոստով, նալած թե ինչ տեսակի փոխադրություն ե հանձն առել ընկերությունը:

դ) Ինկասոո հանձնարարության համար ընկերությանը փաստաթղթեր ուղարկելիս, ցանկի պատճենը պետք ե ուղարկել այն գլուղրանկին, վորի հաշվին ընկերությունն աշխատում ե:

նը, այդ գրքերն ու ձեռնարկները վարկային ընկերություններին մատակարարելու համար:

9. Անհրաժեշտ է վճռական միջոցներով պայքարել թղթակցական պայմանագրերի այն խախտումների դեմ, վոր թույլ են տալիս վարկային ընկերությունները, և՛ մասնավորապես, թղթակցական հաշվով յեղած պարտքերն ուշացնելու դեմ: Միաժամանակ պետք է ուժեղացնել հրահանգչական աշխատանքն ընկերություններում, և բարձր տոկոս սահմանել ընկերությունների կողմից ժամանակին չվճարված պարտքերի համար:

10. Բանկային գործառնությունների աշխատանքը գյուղավարկային ընկերություններում կանոնավոր հիմքերի վրա դնելու համար անհրաժեշտ է վորոշ կարգ պահպանել ընկերություններն այդ գործառնություններին մասնակից դարձնելու վերաբերմամբ, առաջնորդվելով հետևյալ հիմունքներով.

ա) Սկզբնական շրջանում փորձ ձեռք բերելու նպատակով ընկերություններին հանձնարարվում է կատարել ամենապարզ բանկային գործառնությունները, ինչպես նաև փոխադրություններ, վճարողական հանձնարարություններ, մուրհակների, փոխադրագրերի և այլ փաստաթղթերի գանձում (խկաստ):

բ) Հիշյալ գործառնություններին ծանոթանալուց, նրանց ելությունը ու տեխնիկան յուրացնելուց, ինչպես նաև հանձնարարությունները և թղթակցական պայմանագրերի պայմանները կատարելու վերաբերմամբ ճշտապահություն ցուցաբերելուց հետո, ընկերություններին իրավունք է տրվում ընդունել և տալ ավելի բարդ հանձնարարություններ, որինակ՝ դրամական և ապրանքային ակկրեդիտիվներ և այլն:

գ) Ընկերությանը իրավունք է տրվում թղթակցական հարաբերություններ ունենալ միայն գյուղբանկի հետ և միայն հետո, յերբ ընկերությունը միանգամայն յուրացրած

կլինի բանկային գործառնությունների ելությունը և տեխնիկան և բավականաչափ ճշտապահություն կը հայտնաբերի թղթակցական պայմանագրերում նախատեսնված բոլոր պայմանները կատարելու վերաբերմամբ, ընկերությանը իրավունք և տրվում բանկային հանձնարարություններ ընդունել և տալ գլուզրանկի ներքին ցանցի բոլոր թղթակիցներին:

11. Գլուզվարկային ընկերությունները կարող են մրտնել համամիութենական ցանցի մեջ հետևյալ պայմաններով.

ա) Ընկերության վճարողական հանձնարարությունները պետք է հաստատվեն այն գլուզբանկի կողմից, վորի հաշվին ընկերությունն աշխատում է: Գլուզբանկը ծածկագրում է այդ հանձնարարությունները: Առանձին ընկերություններին կարող է իրավունք տրվել ամիջական հանձնարարություններ տալու՝ Գլուզբանկի և Կենտգլուզբանկի միջև կապացած հատուկ համաձայնությամբ:

բ) Ամենորյա լիմիտը, վոր սահմանվում է ընկերության և համամիութենական ցանցի թղթակիցների վճարողական հանձնարարությունների համար, չը պետք է գերազանցի հազար ռուբլուց: Առանձին դեպքերում, գլուզբանկի պատճառաբանված միջնորդությամբ, իրենց աշխատանքը միանգամայն կանոնավորած ընկերությունների համար ամենորյա լիմիտները կարող են ավելացվել Կենտգլուզբանկի վարչության հասուկ վորոշմամբ:

գ) Այն դեպքերում, լերը ընկերությունը վճարողական հանձնարարություն է ստանձնել սահմանված լիմիտից ավելի գումարով, ոժանդակ գումարը փոխադրվում է ընկերությանը հեռագրով կամ փոստով, նախած թե ինչ տեսակի փոխադրություն է հանձն առել ընկերությունը:

դ) Ինկասսո հանձնարարության համար ընկերությանը փաստաթղթեր ուղարկելիս, ցանկի պատճենը պետք է ուղարկել այն գլուզբանկին, վորի հաշվին ընկերությունն աշխատում է.

ե) Համաժողովենական թղթակցական ցանցի մեջ մտնելու համար ընկերութիւնը պետք է ունենա վոչ պակաս, քան 3—6 ամսվա թղթակցային աշխատանքի փորձ՝ առանձին նահանգների կամ հանրապետական բանկերի գործունեութեան շրջանի սահմաններում:

12. Գլուխը սրկային ընկերութիւններին համաժողովենական ցանցի մեջ մտցնելիս, անհրաժեշտ է ներկայացնել հաշվեկշիռը և հաշվետու տեղեկութիւններ ընկերութեան մասին, ընկերութեան աշխատանքի, վարչութեան կազմի, հաշվետարութեան համառոտ նկարագրերը, ինչպէս նաև ընկերութեան գործունեութեան շրջանի համառոտ անտեսական նկարագրերը, տեղեկութիւններ նրա բանկային հաճախորդների հնարավոր քանակի մասին և այլ տվյալներ, վորոնք վկայում են, վոր կարելի լի ընկերութեանը մտցնել Համաժողովենական թղթակցական ցանցի մեջ:

Միաժամանակ անհրաժեշտ է հայտնել.

ա) Ընկերութեան լրիվ անունը.

բ) Ընկերութեան տեղը.

գ) Մանրամասն փոստային հասցեն.

դ) Հեռագրական կրճատ հասցեն.

է) Բանկային հանձնարարութիւնների ամենորոյս լիմիտը.

զ) Հարաբերութիւնների պայմանները և կարգը, վորոնք պետք է ցույց տրվեն մանրամասն: Ամենատեական հարցերը հետևյալն են.

1) Ի՞նչ ծավալով կարող է ընկերութիւնը հանձնարարութիւններ ընդունել և տալ.

2) Իրավունք ունի արդյոք ընկերութիւնը հանձնարարութիւններ ընդունել և ապա ամբողջ թղթակցական ցանցում, թե՛ նա վորոշ վայրերի համար է լիազորված նման հանձնարարութիւններ կատարելու.

3) Ավիզո անելու կարգը, այսինքն՝ ավիզոյի պատճենը պետք է ուղարկել արդյոք գլուխը անկիւն, թե՛ նրա

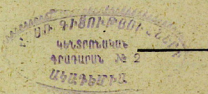
կողմից լիազորված այլ վարկային հաստատութեան և ալլն:

13. Գլուղվարկային ընկերութեւնները մանոււ եւն համամիութենական թղթակցական ցանցի մեջ գլուղբան-կերի առաջարկութեամբ և Կենտգլուղբանի հաստատմամբ, ըստ վորում թղթակցական պայմանագիրը գլուղվարկային ընկերութեան հետ կնքում ե գլուղբանկը:

14. Թղթակցական գործառնութիւններ վարելու կ:ս-նոնները և թղթակցական որինակելի պայմանագրերը մշա-կում ե Կենտգլուղբանկը: Մանրամասն կանոններ և հրա-հանգներ հրատարակում են հանրապետական գլուղբանկերը:

Ց Ա Ն Կ

1. Գյուղատնտեսական վարկի համամիութենական II համագումարի վորոշումների հիմունքները . . .	3
2. Զբաղորության վարկավորման մասին	7
3. Կոլլեկտիվ տնտեսությունների վարկավորման մասին	12
4. Հողային համայնքները և նրանց վարկավորման պայմանները	18
5. Կոոպերատիվ միավորների և կոլլեկտիվ տնտեսությունների ներգրավումը գյուղվարկային ընկերություններում	21
6. Ստորին ցանցի ընկերությունների գրամագույնները և նրանց կազմելու լեղանակները . . .	25
7. Հերթական խնդիրներ ստորին ցանցում ավանդային գործառնություններ կատարելու ասպարիզում	39
8. Ժամկետանց փոխառությունները և նրանց դեմ պայքարելու միջոցները	41
9. Միջնորդական գործառնությունների կազմակերպումը ստորին ցանցում և նրանց ֆինանսավորումը գյուղատնտեսական վարկի սխեմայում	49
10. Բանկային կոմիսիոն գործառնությունները գյուղվարկային ընկերություններում	59

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0003104

[204.]

A $\frac{11}{23781}$